ΕΤΟΣ Ε'. Ἐκδίδεται τῇ 1/13 καὶ 15/27 ἑκάστου μηνός. Ἐν ΛΕΙΨΙΑι τῇ 1/13 Ὀκτωβρίου 1885 Τιμὴ ἐτησία προπληρωμένη εἰς χρυσόν. Φράγκ. 40. Μάρκ. 32. Ῥούβλ. 16. ΑΡ. 107.

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΔΙΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐν Ἀθήναις. — Δουνδοβίκου Οὐλάνδου, ἡ Κατάρα τοῦ τραγουδιστῆ. — Ὁ γέρων ἀπόμαχος. — Λίμιλιος Ἔγγερος. — Ἡ Βουδαπέστη καὶ τὰ κατ' αὐτὴν παρελθόντα καὶ ἐνεστῶτα (συνέχεια). — Κάρολος Λιτταῖος ὁ μέγας φυσιοδίφης. — Θύρα ἀπιλόπης διὰ λεοπαρδάλεων. — Παρὰ τὴν πηγήν. — Τὰ περὶ χολέρας πειράματα τοῦ ἰατροῦ Ferran (τέλος). — Τὰ ἀρχαῖα ῥωμαϊκὰ ὑδραγωγεῖα. — Ἡράκλειος, δράμα εἰς μέρη πέντε μετὰ σημειώσεων. — Οἱ Κιτέζοι ἐν Ἀμερικῇ. — Διάφορα. — Αἰνίγματα καὶ λύσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐν Ἀθήναις. — Λίμιλιος Ἔγγερος. — Κάρολος Λιτταῖος. — Ἡ θύρα τῆς ἀπιλόπης διὰ λεοπαρδάλεων. — Παρὰ τὴν πηγήν. — Ὁ Ἡράκλειος ἐκσπατεύων. — Ὁ Ἡράκλειος ἐκφυγὼν τοὺς Ἀξάρας. — Ἔκτακτον παράρτημα· Κ. Νικόδημος ταύαρχος.

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΔΙΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 161.)

ΠΑΡΑ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ, ὅπου τὸ πάλαι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Παυσανίου ἐσώζοντο τὰ ἴχνη τοῦ χάσματος ἐκείνου, εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ ἀρχαίαν παράδοσιν κατέρρευσαν τὰ ὕδατα τοῦ ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμοῦ, καὶ ὅπου εἰς χρόνους ἱστορικοὺς ἐτελεῖτο ἡ ἀρχαία καὶ πάνδημος τῶν Διασίων ἑορτή, εὑρίσκετο ναὸς μεγαλοπρεπὴς τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Ὅτι ὁ Δευκαλίων ἐν χρόνοις μυθικοῖς ἵδρυσεν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἱερὸν εἰς τὸν Ὀλύμπιον Δία, ἀναφέρει ὁ Παυσανίας· περὶ τοῦ ἀρχαιοτάτου ὅμως ἐκείνου ἱεροῦ οὐδὲν θετικῶς γινώσκομεν. Ἦτο πιθανῶς μόνον ἱερὸς περίβολος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐλατρεύετο ὁ μέγας θεός. Ἡ λατρεία ὅμως τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς δὲν ἦτο λατρεία τῶν παναρχαίων τῆς Ἀττικῆς χρόνων, ἀλλὰ μᾶλλον λατρεία θεότητος εἰς μεταγενεστέρους χρόνους εἰς τὴν χώραν ταύτην εἰσαχθείσης. Τῆς Ἀττικῆς τὸ πάλαι ἄλλαι ἐδέσποζον θεότητες, ὁ Ποσειδών, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἥφαιστος, θεότητες τῶν παναρχαίων τῆς χώρας ταύτης κατοίκων. Μόλις δὲ ἐπὶ Πεισιστράτου κατὰ τὴν 6 πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα ἔλαβον τὴν μεγίστην αὐτῶν ἀνάπτυξιν αἱ λατρεῖαι τῶν θεοτήτων ἐκείνων, αἵτινες εἰς χρόνους ἱστορικοὺς κατέλαβον τὴν ἐπισημοτέραν θέσιν ἐν τῇ τῶν Ἀθηνῶν πολιτείᾳ τῶν θεῶν. Ἐπὶ Πεισιστράτου καὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀνέλαμψαν ἰδίως αἱ λατρεῖαι τοῦ Διός, τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ Διονύσου καὶ τῆς ἀρχαιοτάτης τῆς χώρας θεᾶς, τῆς Ἀθηνᾶς.

Ἡ οἰκοδομὴ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐν Ἀθήναις ἤρξατο, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, περὶ τὰ 530 πρ. Χρ. Πεισίστρατος, ὁ τύραννος τῶν Ἀθηνῶν, ἐπεχείρησε τὸ κολοσσαῖον ἔργον κατὰ τὸ σχέδιον τεσσάρων δοκίμων ἀρχιτεκτόνων, τοῦ Ἀντιστάτου, τοῦ Καλαΐσχρου, τοῦ Ἀντιμάχου καὶ Πορίνου. Ὀλίγιστα γνωρίζομεν περὶ τοῦ ἀρχαιοτάτου ἐκείνου ἱεροῦ, ὅστις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἦτο Ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ καὶ κατεῖχε τὴν θέσιν, ἣν πρότερον κατεῖχεν ὁ ἱερὸς τοῦ Διὸς περίβολος. Ἡ πτῶσις τῶν Πεισιστρατιδῶν καὶ ἡ μεταβολὴ τοῦ πολιτεύματος ἐπέφερε τὴν διακοπὴν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἔμεινεν ἀτελὲς μέχρι τῆς δευτέρας πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφάνης ἀνέλαβε κατὰ τὸ 174 πρ. Χρ. τὴν ἀνοικοδόμησιν αὐτοῦ κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Πεισιστράτου, ἐπιστατοῦντος τοῦ ἔργου τοῦ ἀρχιτέκτονος Κοσσουτίου. Ἀλλ' ἀποδιώσαντος κατὰ τὸ 164 τοῦ Ἀντιόχου, τὸ ἔργον ἔμεινεν ἐκ νέου ἡμιτελές. Ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη μετὰ ταῦτα, ἀφῆρεσεν ὁ Σύλλας στήλας τινὰς αὐτοῦ καὶ μετεκόμισεν αὐτὰς εἰς Ῥώμην, ἔνθα μετεχειρίσθη αὐτὰς εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου. Ἐπὶ Αὐγούστου ἐγένετο νέα πάλιν ἔναρξις τοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ πάλιν διεκόπη τοῦτο μέχρις οὗ ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς ἀποπερατώσας τὸν ναὸν ἔστησεν ἐν αὐτῷ τὸ λαμπρὸν τοῦ Διὸς ἄγαλμα, τρεῖς ὅλους αἰῶνας ἀφ' οὗ ὁ Ἀντίοχος ἐπεχείρησε τὴν ἀνοικοδόμησιν καὶ 650 ἔτη μετὰ τὴν θεμελίωσιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου.

Τὰ ὀλίγα μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν διασωθέντα λείψανα τοῦ περικαλλοῦς ναοῦ μαρτυροῦσι περὶ τοῦ μεγαλείου αὐτοῦ. Συνέκειτο ὁ ναὸς ἐκ τοῦ κυρίως σηκοῦ, ὅστις περιεβάλλετο ὑπὸ περιστηλίου δύο σειρῶν κιόνων κολοσσαίου μεγέθους· ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν πλευρὰ αὐτοῦ εἶχε τρεῖς σειρὰς κιόνων. Δέκα κίονας εἶχεν ἡ πρόσοψις, καὶ εἴκοσιν ἑκάστη πλευρά. Τὸ ὅλον ἑπομένως συνίστατο ἐξ 128 στηλῶν, ὧν ἑκάστη εἶχεν 60 ποδῶν ὕψος καὶ 6½ ποδῶν διάμετρον. Τῶν στηλῶν τούτων 16 εἶχον διασωθῆ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας αὐτῶν βάσεως μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ὅτε θύελλα σφοδρὰ καὶ σεισμὸς κατεκρήμνισαν τὴν μίαν αὐτῶν, ἥτις κεῖται νῦν ἐκτάδην, ὡς ἥρως πεσὼν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς δόξης. Τὸ ὅλον μῆκος τοῦ ναοῦ ἦτο 359 ποδῶν, ἐν ᾧ τὸ πλάτος αὐτοῦ ἦτο 173 ποδῶν. Ἐκ τῶν διαστάσεων τούτων καταφαίνεται ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἦτο εἷς τῶν μεγαλειτέρων ναῶν τῆς ἀρχαιότητος, διότι ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ, ὁ μέγιστος πάντων τῶν ναῶν, εἶχε κατὰ τὸν Βιτρούβιον μῆκος μὲν 425 ποδῶν, πλάτος δὲ 220, ὁ δὲ ἐν Σελινοῦντι τῆς Σικελίας διασωθεὶς ναὸς τοῦ Διὸς ἔχει μῆκος 331, καὶ πλάτος 161 ποδῶν. Ἅλσος ἱερὸν περιέβαλλε τὸν ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐν Ἀθήναις· πλεῖστα δὲ ἀναθήματα καὶ ἀγάλματα διεκόσμουν αὐτόν. Τὴν τοῦ ἱεροῦ περιβόλου εἴσοδον ἀπετέλει ἡ μέχρι σήμερον σωζομένη Πύλη, ἡ λεγομένη Πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ, ἣν ἡ ἐπὶ τοῦ ἐπιστηλίου ἐπιγραφὴ χαρακτηρίζει ὡς ὅριον χωρίζον τὴν ἀρχαίαν πόλιν τοῦ Θησέως ἀπὸ τῆς νεωτέρας πόλεως τοῦ Ἀδριανοῦ.

Ἐν τῇ παρατεθειμένῃ ἡμῶν εἰκόνι παρίσταται ἔμπροσθεν μὲν ὁ ναὸς ὡς σήμερον παρουσιάζεται ἡμῖν, εἰς τὸ βάθος δὲ ἡ γεραρὰ Ἀκρόπολις, κλείουσα σεμνοπρεπῶς τὴν ὅλην εἰκόνα.

Π.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΟΥΛΑΝΔΟΥ

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ.

Μετάφρασις Λ. Μαβίλλη.

Κάστρο 'ς τὰ χρόνια τὰ παληὰ ψηλό, καμαρωμένο
Μακρυὰ 'ς τοὺς κάμπους 'φάνταζεν ὡς τ' ἀκρογιάλι πέρα·
Μὲ περιβόλια ὁλόγυρα ἦταν στεφανωμένο,
Ὅπου ἄμετρ' ἄνθη μ' εὐωδιαῖς γιομίζαν τὸν ἀέρα,
Καὶ βρύσαις τὰ δροσόβολα νερὰ τὰ ψήλου ἐρρίχναν,
Ποῦ, ὡς τὸ δοξάρι τ' οὐρανοῦ, λαμπρὰ χρώματ' ἐδείχναν.

—

Καὶ βασιλέας δυνατὸς 'ς τὸ κάστρο αὐτὸ καθότουν,
Εἰς τὰ ῥημάτα πλούσιος, 'ς ταῖς νίκαις ξακουσμένος·
'Στὸ θρόνο του ἐβασίλευε κ' ὑπερηφανεύοτουν,
Κ' ἦταν ἀχὸς 'ς τὸ θῶρί του, 'ς τὴν ὄψι ἀσβολωμένος·
Γιατ' εἶναι φρίκ' ἡ σκέψι του καὶ λόσσα εἶναι τὸ βλέμμα,
Τὰ λόγια του εἶναι φραγγελιαῖς, τὸ γράψιμό του εἶν' αἷμα.

—

Κατὰ τὸ κάστρο μιὰ φορὰ τραβοῦσ' ἴσια τὸ δρόμο
Τραγουδιστάδων θαυμαστῶν τρισεύγενο ζευγάρι·
'Ασπρίζαν τὰ μαλλιὰ τοῦ ἑνός, καὶ τ' ἀλλουνοῦ 'ς τὸν ὦμο
Ὀλόξανθα χρυσὰ σγουρὰ κυμάτιζαν μὲ χάρι·
Ὁ γέρος μὲ τὴν ἄρπα του 'καθότουν 'ς ἄτι ὡραῖο,
Κ' εἶχε 'ς τὸ πλάγι του πεζὸ τὸν ἀνθισμένο νέο.

—

Κι' ὁ γέρος μίλησε τοῦ νειοῦ· "Γυιέ μου καλέ, 'τοιμάσου!
Τὰ πλειὸ βαθυὰ τραγούδια μας νὰ θυμηθῆς εἶν' ὥρα,
Τὴν πλιὸ γεμάτη σου φωνὴ θγάλε· τὰ δυνατά σου
Κάμε γιὰ νὰ ζευγαρωθοῦν γλύκα καὶ πίκρα τώρα
Μέσ' τὸ γλυκύτατο σκοπό, γιατὶ σήμερα μία
"Ρηγὸς πρέπει νὰ 'γκίξουμε μαρμάρινη καρδία."

—

Εἰς τὸ ψηλὸ πολύστυλο κιόλης ἐφθάσαν δῶμα,
Ποῦ 'ταν 'ς τὸ θρόν' ὁ βασιλιὰς μὲ τὴ βασίλισσά του·
Καθὼς 'ς τοὺς πάγους τοῦ βορειᾶ μ' αἱματωμένο χρῶμα
Ὁ οὐρανὸς λαμποκοπᾷ, παρόμοια 'ναι ἡ θωριά του
'Στὸ μεγαλεῖο τῆς φοβερῆ· γεμάτ' ὅμως γλυκάδα
Τὸ θῶρι τῆς βασίλισσας, σὰν φεγγαριοῦ λαμπράδα.

—

'Αρχίζει τότε ὁ γέροντας τὴν ἄρπα του νὰ κρούῃ,
Κι' ὁ ἠχὸς ὅλο φουσκώνοντας 'στὴν ἀκοὴ πληθαίνει
Γεμάτος, ποῦ 'ναι θαυμαστὸ κανεὶς νὰ τὸν ἀκούῃ·
Τοῦ νέου ῥέοντας κ' ἡ φωνὴ ξάστερη, οὐράνια βγαίνει,
Καὶ ἀνάμεσα 'ς τοὺς ἤχους της τοῦ γέροντα βοΐζουν
Βαθυὰ ἡ φωναῖς, ὡσὰν στοιχειὰ νὰ σιγομουρμουρίζουν.

—

Ὑμνολογοῦν τῆς ἐρωτιᾶς, τῆς ἄνοιξις τὰ μάγια,
Καιροὺς χρυσοῦς, καλότυχους, ἀντρειὰ κ' ἐλευθερία,
Τὴν πίστιν ψάλλουν κ' εὐλογοῦν καὶ κάθε πρᾶξιν ἅγια,
Καὶ μελετοῦν κάθε καλὸ ποῦ ὑψόνει τὴν καρδία,
Καὶ κάθε χάρι κι' ὠμορφιά, ποῦ τὴν ζωὴ στολίζει,
Στενεύοντας τ' ἀνθρώπινο στῆθος νὰ λαχταρίζῃ.

—

Τ' ἀρχοντολόϊ νὰ περγελᾷ τριγύρω ξεμαθαίνει,
Κι' οἱ ἀπόκοτοι πολέμαρχοι γύρω 'στὸ βασιλέα
Τὸ Θεὸν ὅλοι προσκυνοῦν· ἡ ῥήγισσα λυωμένη
'Απ' τὸ τραγούδημα ποῦ ἠχᾷ τόσο τερπνὰ κι' ὡραῖα,
Πίκρα γροικῶντας 'ς τὴν καρδιὰ σμιγμένη μὲ γλυκάδαις,
'Ρόδο ἀπ' τὸν κόρφο της πετᾷ πρὸς τοὺς τραγουδιστάδες.

—

"Μοῦ ἐξελογιάστε τοὺς πιστοὺς στρατιώταις μου, δὲ φτάνει;
Θέλετε καὶ τὴ ῥήγισσα νὰ ξεπλανέστε ἀκόμα;"
Τέτοια φωνὴ μανίζοντας ὁ βασιλέας βγάνει,
Κ' ἐκεῖ ποῦ φώναζ', ἔτρεμε εἰς ὅλον του τὸ σῶμα.

Τ' ἀστραφτερὸ ῥίχνει σπαθὶ μέσα 'ς τοῦ νειοῦ τὰ στήθη,
Κι' ὅ' ἔβγαιναν χρυσαῖς φωναῖς, ἀχτιδ' ἀπὸ αἷμα ἐχύθη.

—

Κι' ὅλο μακρυὰ σκορπίστηκε σὰν ἀπ' ἀνεμοζάλη
Τὸ πλῆθος ποῦ τοὺς ἄκουε κ' ἐρρίχτηκε νὰ φύγῃ·
Ὁ νέος ἐξεψύχησε 'ς τοῦ γέρου τὴν ἀγκάλη,
Κ' ἐκεῖνος μέσα 'ς τὸ μαντὸ τὸ λείψανο τυλίγει·
Τ' ἀνασηκόνει ἀπὸ τὴ γῆς, ὡς τ' ἄλογο τὸ φέρνει,
Τὸ δένει καθιστὸ σφιχτὰ κ' ἐκεῖθ' ἔξω τὸ παίρνει.

—

Ὅμως ἐκοντοστάθηκε πρὶν ἀπ' αὐτοῦ μακρύνῃ
Ὁ προεστὼς τραγουδιστὴς εἰς τὴν μεγάλη πόλη·
Ἄδραξ' ἐκεῖ τὴν ἄρπα του, τὴν δοξαστὴν ἐκείνη,
Τὴν ἔσπασε χτυπῶντάς την εἰς μαρμαρένια στήλη·
Ἔπειτα ἐβάλθη κ' ἔσκουξε μὲ τὴ φωνὴ του ὅλη,
Ποῦ ἐβούτξαν τρομαχτικὰ κάστρο καὶ περιβόλι·

—

"Ἀλλοιὰ 'πὸ σᾶς περήφανα ξώστεγ', ἀνάθεμά σας!
Ποτὲ σας πλειὰ γλυκὸς ἠχὸς ἐδῶ νὰ μὴν ἠχήσῃ,
Οὔτε τραγοῦδι, οὔτ' ὄργανο· μονάχ' ἀνάμεσα σας
Ν' ἀκούωντ' ἔρμα κλάψματα καὶ στεναγμοὶ περίσσοι,
Καὶ τρομαμένα βήματα σκλάβων, ὡς ποῦ νὰ φτάσῃ
Ἡ ὀργὴ τοῦ ἐκδικητῆ Θεοῦ κι' ὅλα νὰ σᾶς σωριάσῃ!

—

"Ἀλλοιά σας μοσκομύριστα, δροσάτα περιβόλια,
Μ' ἔλαις ταῖς χάραις τοῦ Μαγιοῦ σεῖς μυριοπλουπισμένα,
Ἐδῶ σᾶς δείχνω τοῦ νεκροῦ παλληκαριοῦ τὰ δόλια
Κι' ἀγνώριστα πιθέματα, σκληρὰ χαροσυμένα,
Γιὰ νὰ στερφέψουν τὰ νερὰ καὶ σεῖς νὰ μαραθῆτε,
Καὶ γλήγορα πετρόνοντας νὰ κατερημαχτῆτε!

—

"Ἀνάθεμά σ', αἰσχρὲ φονηᾶ, καὶ τρισανάθεμά σε!
Ὅλοι ὅσοι γλυκοτραγουδοῦν μ' ἐμὲ σὲ καταριῶνται·
Τοῦ κάκου πάντ' ἀχόρταγος σὺ γιὰ στεφάνια νᾶσαι,
Γιὰ μεγαλεῖα καὶ τιμαῖς, ποῦ μ' αἷματ' ἀποχτῶνται·
'Σ αἰώνια νύχτα λησμονιᾶς ἡ ψῆφη σου ἂς βουλήσῃ,
Σὰν ψυχομάχημα στερνὸ 'σ ἄδειον ἀέρ' ἂς σβύσῃ!"

—

Τὰ λόγια τοῦτ' ἀπ' τὸ Θεὸ ψηλὰ συνακουστῆκαν,
Καὶ νά! ποῦ οἱ πύργοι κατὰ γῆς εἶν' ὅλοι γκρεμισμένοι·
Νά, τὰ περήφανα ἠλιακὰ σωρὸς ὅλα γενῆκαν,
Ἔξω ἀπὸ μιὰ στήλη ψηλή, ποῦ ἀκόμα ὁλόρθη μένει.
Ἔρμη, βαϊσμένη ἀναθυμᾷ παληὰ μεγαλοπρέπεια,
Ὅμως 'ς ὀλίγο πέφτοντας καὶ αὐτὴ θὰ γένῃ ῥέπια.

—

Καὶ γύρω ἀντὶ περιβολιῶν λουλούδια νὰ τριοντίζουν,
Παντέρμα εἶν' ὅλα κι' ἄκαρπα· τὸν ἴσκιο δὲ 'σκορπάει
Δεντρὸ κανένα, καὶ νερὰ τὸν ἄμμο δὲ δροσίζουν·
Οὔτε τραγοῦδι, οὔτε χαρτὶ τὸ ῥήγα μελετάει·
Λησμονησιὰ παντοῦ, παντοῦ καταστροφῆς τρομάρα.
Αὐτὰ 'καμε τοῦ γέροντα τραγουδιστ' ἡ κατάρα.

Ο ΓΕΡΩΝ ΑΠΟΜΑΧΟΣ.

Ἦτο ἑσπέρας· αἱ ἀκτῖνες τοῦ δύοντος ἡλίου ἔπιπτον λοξῶς καὶ αἱ σκιαὶ τῶν οἰκιῶν ἐπὶ τῆς εὐρείας λεωφόρου ἐμηκύνοντο· βαθμηδὸν τὰ ἀντικείμενα ὅλα ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τοῦ ἀμυδροῦ τῆς ἑσπερινῆς ὥρας φωτός.

Ἐπί τινος τετραγώνου ὀγκολίθου κειμένου ἀπέναντι τῆς ἐπὶ τῆς λεωφόρου ἀνεγειρομένης οἰκίας ἐκάθητο ἀνὴρ γέρων, κεκυρτωμένος, ἰσχνὸς καὶ ῥακενδύτης· ἐφαίνετο ὑπερβὰς τὸ ὀγδοηκοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος, διότι καὶ τὸ πρόσωπόν του ἦτο πλῆρες ῥυτίδων καὶ ὁ ὀφθαλμός του ἦτο σχεδὸν ἐσβεσμένος καὶ ἡ ἰσχνή του χεὶρ ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ γόνατος ἔτρεμεν· ὅτι ὅμως ἰδίως εἵλκυε τὴν προσοχὴν τῶν διαβατῶν ἦτο ἡ μελαγχολικὴ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του, ὁ κάματος ἐκείνος ὁ ἀπεικονισμένος ἐπὶ τοῦ ὅλου σώματος τοῦ γέροντος, τὸ προανάκρουσμα τοῦ προσεχοῦς θανάτου. Ἐκ πρώτης ὄψεως ἐνόει τις ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἔπασχε καὶ σωματικῶς καὶ ἠθικῶς.

Γῆρας, πενία καὶ νόσος, τὰ τρία χειρότερα δεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος! Ὁ νέος, καὶ πτωχός, ἔχει ἐλπίδα μέλλοντος αἰσιωτέρου, καὶ ἡ ἐλπὶς αὕτη παρέχει εἰς τὸν ὀφθαλμόν του τὸν ζωηρὸν τῆς εὐδαιμονίας σπινθῆρα· ὁ γέρων, ὑγιὴς ὤν, ἐκφράζει ἐν ὅλῃ τῇ ὄψει του εἶδος εὐχαριστήσεως ἠρέμου καὶ ἀναπαύσεως — ἀλλ' ὁ γέρων, πτωχὸς καὶ πάσχων, εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς ἀπελπισίας, εἶναι ἡ ἀληθὴς προσωποποίησις τῆς ἀδημονίας!

Τοιοῦτος ἦτο ὁ παρὰ τὴν λεωφόρον καθήμενος ἀνήρ — ἐσχάτης ἀπελπισίας εἴκων. Καὶ διήρχοντο οἱ διαβάται, οἱ μὲν εὔθυμοι καὶ ζωηροί, οἱ δὲ σπεύδοντες καὶ σκεπτικοί, ἕκαστος παρακολουθῶν τοὺς ἰδίους αὐτοῦ συλλογισμούς. Ἔρριπτον μὲν ἐπὶ τοῦ πτωχοῦ γέροντος βλέμμα, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος οὔτε ὄψανε τοὺς ὀφθαλμούς του, οὔτε ἔτεινε τὴν χεῖρά του ὡς ἐπαίτης, οἱ πλεῖστοι διέβαινον οὐδὲ προσοχῆς ἀξιοῦντες αὐτόν.

Σφριγῶν νεανίας διῆλθε τὴν λεωφόρον. Ἦτο νέος ἀξιωματικός, οὗ ἡ ὄψις καὶ ὁ σπινθηροβόλων ὀφθαλμὸς ἐνέφαινον πληθώραν ζωῆς καὶ εὐδαιμονίας. Μὴ ὁ νεαρὸς οὗτος στρατιωτικὸς δὲν εἶχεν ἀφορμὴν νὰ ᾖναι εὐτυχής; Γόνος εὐκαταστάτου οἰκογενείας, διακούσας τακτικῶς τὰς σπουδὰς του ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ, κατετάχθη εἰς τὸν στρατόν, καὶ πλήρης φιλοτιμίας καὶ πατριωτισμοῦ ἀπεφάσισε νὰ ὑπηρετήσῃ εὐόρκως τὴν πατρίδα του. Ἡ συναίσθησις αὕτη παρεῖχεν εἰς τὴν ὅλην παράστασίν του τὸ γόητρον τοῦ εὐτυχοῦς ἀνθρώπου.

Ἐβάδιζε βραδέως περιεργαζόμενος τὰ περὶ αὐτόν. Αἴφνης εἶδε τὸν καθήμενον πρεσβύτην καὶ ἔστη ἐνώπιόν του. Ἡ μορφὴ αὕτη τῷ ἐνεποίησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν. Προσέβλεψεν ἐπὶ στιγμὰς τὸν καθήμενον. Ὁποία ἀντίθεσις μεταξὺ αὐτοῦ τοῦ ἑτοιμοθανάτου πρεσβύτου καὶ τοῦ ζωηροῦ νεανίου!

— Τί κάθεσαι ἐδῶ; Πάσχεις; ἠρώτησε τὸν γέροντα μετὰ φωνῆς γλυκείας, ἐν ᾗ ἐξεφράζετο ἡ συγκίνησις καὶ τὸ ἐνδιαφέρον.

— Τί νὰ κάμω; ἀπεκρίθη ὁ γέρων· κάθημαι, ἐπειδὴ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ἀναπνεύσω ὀλίγον· ἡ ἀναπνοή μὲ λείπει εἰς τὸ πτωχικὸν καὶ σκοτεινὸν δωμάτιόν μου, ὅπου δὲν εὑρίσκω ἀνάπαυσιν.

— Καὶ δὲν ἔχεις οἰκογένειαν; δὲν ἔχεις ἀνθρώπους νὰ σὲ περιποιηθοῦν εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν; ἠρώτησεν ὁ νέος πλησιάζων.

Δὲν ἔχω κανένα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον... Εἶμαι μόνος.

— Καὶ πῶς ζῆς;

— Εἶμαι ἀπόμαχος, καὶ λαμβάνω δώδεκα δραχμὰς τὸν μῆνα.

— Δώδεκα δραχμάς! ἀνεφώνησεν ὁ νέος.

— Αὐτὰς μόνον ἔκρινε δίκαιον ἡ Κυβέρνησις νὰ μοῦ δώσῃ... Καὶ ὅμως ὑπηρέτησα εἰς ὅλον τὸν ἀγῶνα... ὀκτὼ ἔτη ἐκρατοῦσα τὸ ὅπλον...

— Πῶς γίνεται τοιαύτη ἀδικία; Δώδεκα δραχμάς;

— Τί νὰ γείνῃ, παιδί μου; εἶπεν ὁ γέρων ὑψῶν τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν ἀξιωματικόν. Ἐζήτησα τὰ δίκαιά μου... παρεκάλεσα μεγάλους καὶ μικρούς... Νὰ ἦσαι εὐχαριστημένος, μοῦ ἀπήντησαν, ὅτι λαμβάνεις καὶ τὰς δώδεκα δραχμάς... Τί νὰ κάμω; Ἐσιώπησα καὶ εἶμαι... εὐχαριστημένος. — Ἀλλ' ἂς ἦναι, προσέθηκε μετ' ὀλίγας στιγμάς· διὰ πολὺν καιρὸν πλέον δὲν θὰ μ' ἔχῃ βάρος ἡ Κυβέρνησις... Γρήγορα θ' ἀποθάνω!

— Τοῦτο εἶναι ἄδικον! ἀνεφώνησε πάλιν ὁ ἀξιωματικός· ἀρχαῖος στρατιώτης τῆς πατρίδος νὰ δυστυχῆ εἰς τοιοῦτον βαθμόν!

— Αἴ, παιδί μου, εἶπεν ὁ γέρων· αὐτὴ εἶναι ἡ τύχη τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων τοῦ ἀγῶνος... Ἀλλὰ δὲν παραπονοῦμαι· ἔκαμα τὸ χρέος μου· ἐπληγώθηκα, καὶ αὐταὶ αἱ πληγαί μου εἶναι ἡ παρηγορία μου... μ' ἐνθυμίζουν τὴν ὡραιοτέραν ἐποχὴν τῆς ζωῆς μου.

Ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἵστατο σύννους· τέλος ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἀπόμαχον ὡς λαθὼν μίαν ἀπόφασιν, εἶπε·

— Καὶ ποῦ κατοικεῖς, γέρον;

— Ἐδῶ πλησίον... εἰς αὐτὸν τὸν στενὸν δρόμον, ὅπου βλέπεις δεξιά... τὸ δεύτερον σπῆτι ἀριστερὰ εἰς τὴν αὐλήν.

Ὁ ἀξιωματικὸς παρηκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματος τὴν διεύθυνσιν καὶ χαιρετήσας τὸν πρεσβύτην ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του, σύννους καὶ κάτω νεύων.

* * *

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ νέος ἀξιωματικὸς μαθὼν παρὰ τῶν γειτόνων τὸ ὄνομα τοῦ ἀπομάχου μετέβη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ἐζήτησε τοὺς καταλόγους τῶν ἀπομάχων καὶ εὗρεν ὅτι ὁ γέρων τῷ εἶπε τὴν ἀλήθειαν. Συγγενὴς ὢν τοῦ ὑπουργοῦ μετέβη παρ' αὐτῷ, τῷ ἐξέθηκε τὴν ὑπόθεσιν, τὸν συνεκίνησε καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι ἡ σύνταξις τοῦ γέροντος ἤθελεν αὐξηνθῆ. Ἔχων ὅμως ὑπηρεσίαν ἐπὶ δύο ἡμέρας δὲν ἔλαβε καιρὸν ν' ἀναγγείλῃ τοῦτο εἰς τὸν γέροντα ἀπόμαχον· τὴν τρίτην μόνον ἡμέραν διηυθύνθη κατεσπευσμένως εἰς τὸ ὑποδειχθὲν αὐτῷ μέρος.

— Ὁ γέρων δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ, τῷ εἶπε γυνὴ κατοικοῦσα ἐν τῇ αὐλῇ.

— Καὶ ποῦ εἶναι;

— Νομίζω ὅτι ὑπῆγεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ἐπειδὴ ἔπασχε πολὺ καὶ δὲν εἶχε πλέον ζωήν, ἦτο γέρων, βλέπεις.

Ἀμέσως ὁ ἀξιωματικὸς ἐπιβὰς ἁμάξης μετέβη εἰς τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον... Παρὰ τὴν θύραν ἵστατο ἡ νεκρικὴ ἅμαξα... Εἰσῆλθε καὶ ἠρώτησε τὸν σκοπόν, ποῦ εἶναι τὸ δωμάτιον τοῦ γέροντος ἀπομάχου.

— Αὐτὸς ἀπέθανε, τῷ ἀπήντησεν ὁ θυρωρός, καὶ τώρα θὰ τὸν θάψουν...

— Ὁ δυστυχής! ἀνέκραξεν ὁ ἀξιωματικός.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν κατεβιβάζετο ἁπλοῦν ξύλινον φέρετρον ἐκ τοῦ ἄνω πατώματος τοῦ νοσοκομείου.

— Ἰδού, κύριε λοχαγέ, τῷ εἶπεν ὁ σκοπός. Τώρα θὰ τὸν θάψουν· ἀπέθανε χθὲς τὸ βράδυ. Τὸ φέρετρον εἶχε τεθῆ ἐπὶ τῆς ἁμάξης — προεπορεύετο ἱερεύς — οὐδεὶς ἠκολούθει. Ὁ ἀξιωματικὸς μόνος συνώδευσε τὴν κηδείαν τοῦ γέροντος. Ἡ ἅμαξα διηυθύνθη πρὸς τὸ νεκροταφεῖον. Ἐκεῖ — εἰς τὸ μέρος τὸ κοινὸν κατεβιβάσθη ἐντὸς ἑτοίμου λάκκου τὸ ξύλινον φέρετρον. Ὁ ἱερεὺς εἶπε μικρὰν προσευχήν, καὶ ὁ τάφος ἐκαλύφθη διὰ χώματος.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΕΓΓΕΡΟΣ.

Ὑπὸ Δ. Βικέλα.

Αἰμίλιος Ἔγγερος (Emile Egger), ὁ πατριάρχης τῶν ἐν Γαλλίᾳ Ἑλληνιστῶν ὡς τὸν ἀπεκάλεσε κατ' ἀξίαν ὁ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν λαλήσας ἐπὶ τοῦ τάφου του συνάδελφός του K. Desjardins, ἀπεδίωσεν ἐκ συγκοπῆς τῆς καρδίας, εἰς "πάντες, ὅτι ἡ ψυχή τοῦλάχιστον δὲν κατελήφθη "ἐξ ἀπροόπτου, ἀλλ' ὅτι πρὸ χρόνου προέβλεπε "καὶ ἐπηρίμενε μετὰ καρτερίας. Ὑποτάσσομαι "ἀγογγύστως εἰς τὰ μυστήρια τῆς θείας Προ-"νοίας. Ἠθέλησα πάντοτε τὸ καλόν, ὥστε ἐλ-"πίζω ὅτι ὁ Θεὸς θὰ μὲ κρίνῃ ἐπιεικῶς, καὶ ὅτι "ἡ μνήμη μου (ἐὰν διαμείνῃ ἐνθύμησίς μου τις) "θὰ ἀποτελέσῃ διὰ τὴν οἰκογένειάν μου ὡς δι-"καίωμα κεκτημένον ἐπὶ τῆς ὑπολήψεως τῶν "χρηστῶν ἀνθρώπων."

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΕΓΓΕΡΟΣ.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐστάθη ἐπὶ ὥραν ἱκανὴν ἐνώπιον τοῦ τάφου· εἶτα δὲ χύσας δάκρυ εἰς τὴν μνήμην τοῦ πτωχοῦ ἀγωνιστοῦ ἐξῆλθε τοῦ νεκροταφείου συγκεκινημένος.

— Οὕτω λοιπόν, εἶπε καθ' ἑαυτὸν παρακολουθῶν τὴν δενδροστοιχίαν τῶν κυπαρίσσων, τὴν ἐκ τοῦ νεκροταφείου πρὸς τὴν πόλιν ἄγουσαν — οὕτω λοιπὸν ἀνταμοίβει ἡ πατρὶς τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς προκινδυνεύσαντας; ... Πόσον ἄδικος εἶναι αὐτὸς ὁ κόσμος!

Κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου τοῦ γέροντος ἀπομάχου στέφανος δάφνης κοσμεῖ τὸν πενιχρὸν σταυρὸν τοῦ τάφου αὐτοῦ. Τὸν στέφανον τοῦτον καταθέτει ἰδίαις χερσὶν ἐπὶ τοῦ τάφου μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ὁ νέος ἀξιωματικός.

Ἰδοὺ ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἀγωνιστοῦ!

τὰ λουτρὰ τοῦ Royat, τὴν 30 τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου, εἰς ἡλικίαν ἑβδομήκοντα καὶ δύο ἐτῶν.

Πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἐπερίμενεν ὅτι ὁ θάνατος θὰ ἐπέλθῃ αἰφνίδιος. Ναὶ μὲν δὲν ἐπῆλθε καὶ πρόωρος ὅσον ἐνόμιζε, ἀλλὰ τοῦτο οὐδαμῶς σμικρύνει τὴν ὑψηλὴν σημασίαν τῶν ἐπομένων γραμμῶν, αἵτινες, γραφεῖσαι ἀπὸ τὸ 1856, ἀνευρέθησαν μεταξὺ τῶν ἐγγράφων του μετὰ τὸν θάνατόν του. "Ἔχω τὸ προαίσθημα ὅτι ὁ θάνατος "θὰ ἐπέλθῃ αἰφνίδιος καὶ πρόωρος,... Τοῦτο "θλίβει ἀλλὰ δὲν μὲ ταράσσει. Ἡ ζωή μου "διέρχεται ἐπὶ τοῦ παρόντος τόσῳ εὐτυχής, ὥστε "δὲν δύναμαι νὰ τὴν ἀφήσω ἄνευ λύπης. Οὕτε "συνεπληρώθη εἰσέτι τὸ ταχθέν μοι ἐν αὐτῇ "ἔργον. Τὴν δὲ ζωὴν ἐξετίμησα πάντοτε μᾶλ-"λον διὰ τὰ καθήκοντα ἢ διὰ τὰς ἀπολαύσεις "της. Ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ ἠττηθῶ ὑπὸ οἱασ-"δήποτε ἀδυναμίας. Ἐὰν τὸ τέλος ἐπέλθῃ ἐξαί-"φνης, ἂς γνωρίζῃ ἡ προσφιλής μου σύζυγος, "καὶ τὰ ἀγαπητά μου τέκνα καὶ οἱ φίλοι μου "πάντες, ὅτι ἡ ψυχή τοῦλάχιστον δὲν κατελήφθη "ἐξ ἀπροόπτου, ἀλλ' ὅτι πρὸ χρόνου προέβλεπε "καὶ ἐπηρίμενε μετὰ καρτερίας. Ὑποτάσσομαι "ἀγογγύστως εἰς τὰ μυστήρια τῆς θείας Προ-"νοίας. Ἠθέλησα πάντοτε τὸ καλόν, ὥστε ἐλ-"πίζω ὅτι ὁ Θεὸς θὰ μὲ κρίνῃ ἐπιεικῶς, καὶ ὅτι "ἡ μνήμη μου (ἐὰν διαμείνῃ ἐνθύμησίς μου τις) "θὰ ἀποτελέσῃ διὰ τὴν οἰκογένειάν μου ὡς δι-"καίωμα κεκτημένον ἐπὶ τῆς ὑπολήψεως τῶν "χρηστῶν ἀνθρώπων."

Καθὼς ἐπερίμενεν ἐν φιλοσοφικῇ ἀταραξίᾳ τὸν θάνατον, οὕτω μετὰ τῆς αὐτῆς καρτερόψυχίας ὑπέστη καὶ τὴν δοκιμασίαν, ἥτις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του τὸν ἐπεσκέφθη. Ἡ τύφλωσις εἶναι πάντοτε πάθημα σκληρόν, ἀλλὰ πόσῳ σκληρότερον εἰς λόγιον, οἷος ὁ Egger, εἰθισμένον εἰς ἀδιάκοπον ἐργασίαν, καὶ αἰσθανόμενον ἀκμαίας εἰσέτι τὰς πρὸς ἐργασίαν δυνάμεις του. Ἀλλὰ δὲν κατεβλήθη. Ἐξηκολούθησε διδάσκων ἐν τῇ Σορβόννῃ μέχρι τοῦ τελευταίου πρὸ τοῦ θανάτου του ἔτους, οὐδέποτε δὲ διέκοψε τὰς μελέτας του. Μὴ δυνάμενος αὐτὸς ν' ἀναγινώσκῃ, ἤκουε τοὺς οἰκείους ἀναγινώσκοντας, μὴ δυνάμενος νὰ γράφῃ, ὑπηγόρευεν εἰς τοὺς δύο γραμματεῖς του τὰς διατριβάς, τὰς ὁποίας μέχρι τῆς παραμονῆς ἔτι τοῦ θανάτου του ἐδημοσίευεν, ἢ τὰς διορθώσεις τῶν παλαιῶν ἔργων, τῶν ὁποίων προπαρεσκεύαζε τὴν ἀνατύπωσιν.

Οὕτως, ἐργαζόμενος ἀπαύστως, περικυκλού-

μενος ὑπὸ συμβίας ἀξίας αὐτοῦ, ὑπὸ τέκνων ἅτινα ἠτύχησε νὰ ἴδῃ καλῶς ἀποκατεστημένα, ὑπὸ φίλων τιμώντων καὶ ἀγαπώντων αὐτόν, οὐδέποτε ἐμεμψιμοίρησε, ἀλλ' "ὑποτασσόμενος ἀγογγύστως εἰς τὰ μυστήρια τῆς θείας Προνοίας", ηὐχαριστεῖτο διὰ τὴν ἀπονεμηθεῖσαν εἰς αὐτὸν δόσιν εὐτυχίας, καὶ ἀντέτασσε τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς του εἰς τὴν στέρησιν τῆς ὁράσεως.

Ὁ Egger ἐγεννήθη τῷ 1813 εἰς Παρισίους ἐκ γονέων ταπεινῶν, καταγομένων ἐκ τῆς Αὐστρίας. Ἐπισκεφθεὶς πέρυσι τὴν μικρὰν πόλιν Villach τῆς Καρυνθίας, εἶδον εἰς τὸ κοιμητήριόν της τάφον τῆς οἰκογενείας Egger. Ὅτε, ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους, τῷ ἀνέφερα περὶ τούτου, "Ἴσως, μοὶ εἶπε μειδιῶν, ἴσως περιέχει ὀστᾶ συγγενῶν μου".

Ὁ πατήρ του, ἐπιπλοποιὸς τὸ ἐπάγγελμα, ἀπέθανεν ἐνωρίς, ὥστε ὁ νέος Egger, μαθητευόμενος ἔτι, ἠναγκάσθη νὰ δίδῃ μαθήματα πρὸς συντήρησιν ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς μητρός του. Ἀλλ' αἱ δυσχέρειαι τοῦ βίου, ἀντὶ τοῦ νὰ φέρωσιν ἐμπόδιον εἰς τὰς προόδους του, ἐχρησίμευσαν ἀπ' ἐναντίας ὡς κέντρον. Τῷ 1833, εἰκοσαετὴς μόλις, ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς φιλολογίας. Κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος, λαβὼν τὸν βαθμὸν καθηγητοῦ, ἤρχισε παραδίδων τὴν φιλολογίαν εἰς διάφορα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῶν Παρισίων. Τῷ 1837 ἐστερέωσε τὴν ὑπόληψίν του διὰ τῆς συγχρόνου ἐκδόσεως τοῦ Βάρωνος καὶ τοῦ Λογγίνου. Τῷ 1839 ἐστέφθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὴν κριτικήν του ἔρευναν περὶ τῶν ἱστοριογράφων τοῦ Αὐγούστου. Τῷ 1840 διωρίσθη καθηγητὴς ἀναπληρωματικὸς ἐν Σορβόννῃ εἰς τὴν ἕδραν τοῦ διασήμου Boissonade, τὸν ὁποῖον ὁριστικῶς διεδέχθη κατὰ τὸ 1855, ἀνηγορευθεὶς πρὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν. Ἐπὶ τούτοις, μέλος τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Δημοσίου ἐκπαιδεύσεως, συντάκτης τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ περιοδικοῦ Journal des Savants, ἐπίτιμος πρόεδρος τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν Γαλλίᾳ, ὁ Egger ἀπήλαυε τῆς γενικῆς ὑπολήψεως, καθὼς ἀπήλαυε τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης ὅσων ἠτύχησαν νὰ τὸν γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ πλησίον.

Μακρὸν ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἀπαρίθμησις τῶν ἔργων ὅσα ἐδημοσίευσεν, ἀδύνατον δὲ σήμερον ἢ τῶν ποικίλων ὅσῳ καὶ σπουδαίων διατριβῶν του, τὰς ὁποίας ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη εἰς διαφόρα περιοδικὰ κατεχωρίσθησαν. Ἡ σύντομος ἀλλὰ περιεκτικωτάτη "Ἱστορία τοῦ Βιβλίου" καὶ ἡ δίτομος συγγραφή του "περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Γαλλίᾳ" εἶναι ἴσως τὰ γνωστότερα παρ' ἡμῖν ἐκ τῶν προϊόντων τοῦ σοφοῦ καλάμου του.

Ὁ θάνατος τοῦ Egger εἶναι ζημία μεγίστη οὐχὶ μόνον διὰ τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν Ἑλλάδα αὐτήν. Ἡ ἀγάπη του δὲν περιωρίζετο εἰς τὴν ἀρχαίαν, τὴν κλασικὴν Ἑλλάδα. Παρηκολούθει μετ' ἐνδιαφέροντος πᾶσαν πρόοδον τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας, καθὼς καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν βίου τὰς περιπετείας. Οἱ δὲ εἰς Παρισίους χάριν μαθήσεως προσερχόμενοι Ἕλληνες εὕρισκον πάντοτε ἐν αὐτῷ προστάτην ἀγαθὸν καὶ σύμβουλον πολύτιμον. Μετὰ ἐθνικῆς δὲ ὑπερηφανείας δύναμαι ἐνταῦθα νὰ προσθέσω, ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμῶν συνδιάλεξιν, τὴν παραμονὴν τῆς εἰς Royat ἀναχωρήσεώς του, μοὶ ἔλεγεν ὅτι, καίτοι μετὰ τοσούτων Ἑλλήνων ἐλθὼν εἰς ἐπαφήν, οὐδέποτε παρ' οὐδενὸς ἔλαβεν ἀφορμὴν ὅπως μετανοήσῃ διὰ τὴν προθυμίαν μεθ' ἧς ἤνοιγε τὴν φιλόξενον θύραν του εἰς πάντα ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἑλλάδος παρουσιαζόμενον. Καὶ ἐάν ποτε ἐνοχλήθη ὑπό τινος, εὕρισκεν ἐν τῇ ἐπιεικείᾳ τῆς εὐγενοῦς του καρδίας λόγους, ὅπως δικαιώσῃ τὴν γενομένην ἐνόχλησιν. Ἠγάπα τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἐπὶ ἔτη πολλά, ὅπως εἶπε εὐγλώττως ὁ Κος Σαρίπολος ἐπὶ τοῦ τάφου του, ὁ Egger ἦτο ἀληθῶς ὁ Πρόξενος τῶν Ἑλλήνων ἐν Παρισίοις.

Ἐν Παρισίοις, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 1885.

Η ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ

ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤ' ΑΥΤΗΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΚΑΙ ΕΝΕΣΤΩΤΑ.

Ὑπὸ Γρηγορίου Γώγου, Ἀρχιμανδρίτου, Λεσβίου.

(Συνέχεια.)

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα διδάσκεται καὶ σπουδάζεται εἰς τὰ γυμνάσια τῶν Πιαριστῶν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας τε καὶ ἐπιμελείας· διὸ καὶ κατὰ καιροὺς ἀνεδείχθησαν ἐξ αὐτῶν ἐπίσημοι καὶ περικλεεῖς ἑλληνισταὶ καὶ καθηγηταὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας τε καὶ φιλοσοφίας· σήμερον διαπρέπουσιν ἐν αὐταῖς ὁ ἐπὶ πεντηκονταετίαν διδάξας τὴν φιλοσοφίαν ἐν τῷ ἐνταῦθα ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κλεινὸς καὶ γεραρὸς Καθηγητὴς Cyrillus Horvath, ὁ πολυμαθὴς καὶ ἄριστος ἑλληνιστὴς καὶ συγγραφεὺς δοκιμώτατος Benedek Czaplar, καὶ ὁ τὰς Ἀθήνας ἐπισκεφθεὶς καὶ τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ἐπιστάμενος σοφὸς καὶ φιλέλλην Ἀρχιεπίσκοπος Arnold Ipolyi, ὅστις ἐξ Ἀθηνῶν πρὸ δεκαπενταετίας, κατ' ἐντολὴν τῆς οὐγγρικῆς Κυβερνήσεως, μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐξηρεύνησε τὴν εἰς τὰ βυζαντινὰ ἀνάκτορα σωζομένην καὶ προμνησθεῖσαν Κορβίνειον βιβλιοθήκην, ἧς τόμους πολυτίμους ἐδωρήσατο αὐτῷ καὶ τῷ οὐγγρικῷ Πανεπιστημίῳ ἡ εὐγενὴς μεγαλοφροσύνη τοῦ τότε Σουλτάνου Ἀποὺλ Ἀζίζ.

κδ'.) Τὸ Γυμνάσιον τῶν Βενεδικτίνων, Benediktiner Gymnasium, 12 καθηγηταὶ κληρικοί, διδάσκουσι μετὰ πολλῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ὠφελείας 200 μαθητὰς πάσης ἐθνικότητος καὶ δόγματος. Οἱ Βενεδικτῖνοι μοναχοὶ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας φιλοπονώτατοι καὶ πλουσιώτατοι εἰς κτηματικὴν περιουσίαν, συντηροῦσιν ἐν Οὐγγαρίᾳ 8 ἀνώτερα γυμνάσια καὶ διδάσκουσι, ταὐτοχρόνως, τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς ἱερὰς Ἐκκλησίας τῶν πόλεων, ἀπολαμβάνοντες ἐπαξίως τὸ σέβας καὶ τὴν εὐλάβειαν τῶν χριστιανῶν.

κγ'.) Τὸ μέγα καθολικὸν Ἱεροσπουδαστήριον, Priesterseminar καλούμενον, κεῖται παρὰ τὰ πλευρὰ τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, καὶ διὰ τῆς λαμπρᾶς καὶ μεγάλης αὐτοῦ οἰκοδομῆς ἐμφαίνει ἀκμὴν καὶ ἐπιστημότητα· 15 καθηγηταὶ διδάσκουσι τὰ θεολογικὰ καὶ τὰ σχετικὰ τούτοις μαθήματα 112 ἱεροσπουδαστὰς οἰκοτρόφους, συντηρουμένους δωρεὰν ἐκ τῆς πλουσίας περιουσίας τοῦ καταστήματος, καὶ ἀπὸ τῆς ἐτησίου προσφορᾶς δισχιλίων φρ. παρ' ἑκάστου τῶν ἀπὸ τῶν ἐπισκοπικῶν κτημάτων βαθυπλούτων Ἱεραρχῶν τῆς Οὐγγαρίας, ἔχοντος διὰ τοῦτο τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀφειλήν, ταὐτοχρόνως, ὅπως ἀνὰ πενταετίαν πέμπῃ πρὸς ἐκπαίδευσιν 2 ἢ 3 ὑποτρόφους ἱεροσπουδαστὰς ἐπαρχιώτας, οἵτινες συμπληροῦντες τὰς θεολογικὰς αὐτῶν σπουδὰς ἐν τῇ θεολογικῇ καὶ φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τριετίαν, ἀπέρχονται διπλωματοφόροι εἰς τὰ ἴδια, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἱερᾶς αὐτῶν ἀποστολῆς. Τὸ Ἱεροσπουδαστήριον τοῦτο ἔχει ἐτήσιον εἰσόδημα ἀπὸ τῆς κτηματικῆς αὐτοῦ περιουσίας 300.000 φρ. Μουσεῖον ἀξιόλογον καὶ βιβλιοθήκην ἐκ 30,000 τόμων, ἀνηκόντων εἰς τοὺς πρὸ δύω αἰώνων ἐξωσθέντας ἐντεῦθεν Ἰησουΐτας, καὶ τοὺς Παυλιανοὺς (Paulinern) μοναχούς, οἵτινες καὶ ᾠκοδόμησαν τότε (1698) τὸ Ἱεροσπουδαστήριον τοῦτο τῶν καθολικῶν ἱερέων, ὡς καὶ τὴν λαμπρὰν ἐκκλησίαν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐν ᾗ ἐκκλησιάζεται συνήθως ἡ οὐγγρικὴ Ἀριστοκρατία, καὶ τελοῦνται οἱ γάμοι τῶν μεγιστάνων.

κε'.) Τὸ Γυμνάσιον τῶν Λουθηρανῶν, ἔχον 15 καθηγητὰς καὶ 400 μαθητάς.

κς'.) Τὸ Γυμνάσιον τῶν Καλβινιστῶν ἀριθμοῦν 12 καθηγητὰς, καὶ 300 μαθητάς.

κστ'.) Τὸ ἰσραηλιτικὸν Γυμνάσιον ἐν τῷ γίγνεσθαι· οἱ τῆς Βουδαπέστης δαβύπλουτοι Ἰουδαῖοι κατέθεσαν ἤδη εἰς ἀσφαλεῖς τραπέζας κεφάλαιον ἑκατομ. δραχμῶν, ὅπως ἀπὸ τῆς προσόδου αὐτοῦ συντηρῶνται ἐν ἤ δύω ἰσραηλιτικὰ Γυμνάσια· καὶ τοῦτο διότι τὰ ὑπάρχοντα ἤδη ἐν τῇ πόλει γυμνάσια δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὸν ὁσημέραι αὐξανόμενον ἀριθμὸν τῶν ἰσραηλιτῶν σπουδαστῶν.

κζ'.) Τὸ σερβικὸν Φιλεκπαιδευτικὸν καθίδρυμα ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας κείμενον· ᾠκοδομήθη καὶ διατηρεῖται ἀπὸ τῆς ἐπικαρπίας τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων, ἅτινα ἐκληροδότησε πρὸ τριακονταετίας ὁ ἀμείμνηστος καὶ φιλόπατρις σέρβος Σάββας Τὸκελυί· ἐν τῷ σερβικῷ τούτῳ καθιδρύματι, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἰδρυτοῦ, ἐνδιαιτῶνται τριάκοντα φοιτηταὶ Σέρβοι ὀρθόδοξοι, σπουδάζοντες ἐπὶ πενταετίαν ἐν τῷ ἐνταῦθα Πανεπιστημίῳ, καὶ λαμβάνοντες ἕκαστος κατὰ μῆνα ἀνὰ 100 φρ. καὶ ἔχοντες κατοικίαν, θέρμασιν, ὑπηρεσίαν καὶ φῶς δωρεάν, ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ καταστήματος· ἀντὶ δὲ πάντων τούτων, οἱ φοιτηταὶ οὗτοι ψάλλουσιν ἐν τῇ Σερβικῇ Ἐκκλησίᾳ τὰς κοριακὰς καὶ τὰς ἄλλας ἁγίας ἑορτάς, ἀποτελοῦντες χορὸν τετραφώνου μουσικῆς.

κη'.) Ῥωμουνικὸν Γυμνάσιον ἐν τῷ καταρτίζεσθαι· ὁ μακαρίτης Ἐμμανουὴλ Gozdo, ἐκ Μακεδονίας ὁρμώμενος, καὶ πρό τινων ἐτῶν ἐνταῦθα ἀποδιώσας, ἐγκατέλιπε κληροδότημα 800,000 φρ. ὅπως ἐκ τοῦ τόκου αὐτῶν συντηρῆται Γυμνάσιον, πρὸς ἐκπαίδευσιν, ἰδίως, παίδων ἀπόρων τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος.

Ἐκτὸς δὲ πάντων τούτων τῶν ἐκπαιδευτηρίων, ἡ Βουδαπέστη ἔχει ἐξαίρετα εἰδικὰ Σχολεῖα τῶν δαναύσων τεχνῶν, Σχολεῖα ἑσπερινὰ καὶ τὰ τῆς κυριακῆς, εἰδικὰ Σχολεῖα τῶν τυφλῶν καὶ τῶν κωφαλάλων, διδασκομένων γράμματα, τέχνην καὶ μουσικήν.

Ἀλλ' ἡ τῆς Οὐγγαρίας ὡραία πρωτεύουσα ἔχει καὶ πολλοὺς Συλλόγους ἢ ἑταιρίας προτιθεμένους τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν θρησκευτικῶν, φιλανθρωπικῶν καὶ πατριωτικῶν αἰσθημάτων. Ἐν τοῖς συλλόγοις τούτοις διαπρέπει ὁ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, πρώτου Χριστιανοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας οὗ τινος προεδρεύει ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Οὐγγαρίας Johann Simor, ἀντιπροεδρεύουσι νῦν οἱ ἐπιφανέστατοι κόμητες Alex. Karolyi καὶ Albert Apponyi, καὶ ἔχει μέλη περὶ τὰ δισχίλια, τοὺς κορυφαίους τῆς πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Χθὲς τῇ 6 Μαρτίου ἐν τῇ ἐνιαυσίῳ γενικῇ Συνελεύσει τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου τούτου, τῇ συνελθούσῃ ἐν τῇ μεγαλοπρεπεστάτῃ καὶ χρυσοστολίστῳ αἰθούσῃ τοῦ κεντρικοῦ Σεμιναρίου, ὁ τοῦ Συλλόγου πρόεδρος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πρίγκηψ Καρδινάλιος Ἰωάννης Simor, ἐπὶ

παρουσίᾳ 700 μελῶν τοῦ Συλλόγου, ἐν οἷς ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, καθηγηταὶ καὶ ἐπιφανεῖς ἄνδρες, ἐξ ἁπάσης τῆς Οὐγγαρίας προσελθόντες, ἀνέγνω λόγον σπουδαιότατον, ἐν ᾧ μετὰ πλείστης χάριτος καὶ εὐφραδείας, ἀνέπτυξε τὸ ζήτημα τῶν ἔργατῶν, καὶ κατέδειξεν, ὅτι μᾶλλον διὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἀγάπης θὰ λυθῇ αἰσίως καὶ ἄνευ καταστροφῶν τὸ φοβερὸν καὶ φλογερὸν τοῦτο ζήτημα τῆς ἡμέρας, ὅπερ τοσοῦτον ἐπασχολεῖ νῦν τοὺς μεγάλους πολιτικοὺς ἄνδρας, καὶ τὰς πατρικὰς καὶ σοφὰς Κυβερνήσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, καὶ ὅτι μόνον διὰ τῆς ἐξασκήσεως καὶ τῆς λειτουργίας τῶν θρησκευτικῶν ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων, καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης, θὰ συμφιλιωθῇ καὶ θὰ συμβιβασθῇ τὸ νῦν ἀντιμαχόμενον κεφάλαιον πρὸς τὴν ἐργασίαν, ὁ ἐργοστασιάρχης καὶ γαιοκτήμων πρὸς τὸν ἐργάτην· χειροκροτήσεις ζωηραὶ ἐπέστεψαν τὸν λόγον τοῦ σεπτοῦ ἱεράρχου· ὁ δὲ ἀντιπρόεδρος κόμης Karolyi εὐχαριστήσας θερμῶς, ὡς ἀπὸ τῆς Συνελεύσεως, τὸν γεραρὸν πρόεδρον, διὰ τὸν σοφὸν καὶ λαμπρὸν αὐτοῦ λόγον, ἐζήτησεν παρ' αὐτοῦ τὴν ἄδειαν, ὅπως ἐκτυπωθῇ εἰς χιλιάδας ἀντιτύπων καὶ δωρηθῇ εἰς τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ ἐπιφανέστατος δημοσιογράφος Ἀντώνιος Lonkay, παρακαλεῖ τὸν προεδρεύοντα καρδινάλιον, ὅπως ἐν ὀνόματι τοῦ Συλλόγου τοῦ ἁγίου Στεφάνου, τηλεγραφήσῃ πρὸς τὴν Α. ἁγιότητα τὸν Πάπαν Λέοντα ιγ'., τὴν ἀναλλοίωτον πίστιν, ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν πάντων τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Simor, ἀπήντησεν ὅτι ἐκπληροῖ καθῆκον εὐφρόσυνον, ὑποβάλλων τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν εὐλάβειαν τοῦ Συλλόγου ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς αὐτοῦ Ἁγιότητος· ἀκολούθως ὁ κόμης Apponyi προτείνει τροποποιήσεις τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Συλλόγου, καὶ κηρύττει διαγώνισμα 300 φλωρίων καισαροβασιλικῶν, πρὸς συγγραφήν, ἐντὸς διετίας, Οὐγγρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἀπὸ τοῦ βασιλέως Λαδισλάου, μέχρι τῆς ἐκλείψεως τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀρπάδου, καὶ τελευταῖον προτείνει τὴν παραδοχὴν νέων μελῶν τοῦ Συλλόγου, ὅστις, εἶπε, τὸ παρελθὸν ἔτος 1884 εἰσέπραξε 290,000 φρ. ἐδαπάνησεν 210,000 εἰς ἔργα ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικά, καὶ ἔχει 250,000 φρ. ἀποθεματικὸν ἔντοκον κεφάλαιον. Μετά τινας ἄλλας προτάσεις καὶ συζητήσεις, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξε τὴν λῆξιν τῆς ἐνιαυσίου γενικῆς Συνελεύσεως.

Πρὸ μιᾶς δὲ ἑβδομάδος, ὁ ἀξιότιμος καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ ἐνταῦθα Πανεπιστημίῳ κ. Ἰω. Télfy, ἐν τῷ αἰθούσῃ τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου, ἐνώπιον πυκνοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου Κυρίων καὶ Κυριῶν, ἐπὶ δύω περίπου ὥρας, μετὰ πλείστης εὐφραδείας καὶ χάριτος λόγου, ὡς ἀπὸ ἕδρας διδάσκων καὶ οὐχὶ ἀπὸ τετραδίου ἀναγινώσκων, ἐποιήσατο κριτικὴν καὶ φιλολογικὴν ἀνάλυσιν, καὶ τελευταῖον τὸν παραλληλισμὸν τῶν δύω περιλαλήτων, τάς ἡμέρας ταύτας, δραμάτων, τῆς Θεοδώρας τοῦ περιωνύμου Γάλλου Victorien Sardou, καὶ τῆς Θεοδώρας τοῦ ἡμετέρου Κλέωνος Ῥαγκαβῆ, τοῦ πολλαχῶς τιμῶντος καὶ ὠφελοῦντος τὸ γένος ἡμῶν. Ὁ σοφὸς καθηγητής, ὡς ἐν εἰκόνι λαμπρᾷ καὶ καλλιτέχνῳ, παρέστησεν ἀμφοτέρων τὴν δραματικὴν πλοκὴν καὶ ποιητικὴν ἀξίαν, κατέδειξε τὰς ἐν αὐτοῖς παντοίας καλλονάς, τὰς φασινὰς καὶ σκιερὰς σκηνάς, τὰ ἀληθῆ, τὰ ἱστορικὰ καὶ τὰ πλαστά· ἐστάθμισεν καὶ ἐξήτασεν ἀμφότερα τὰ δράματα ταῦτα πρὸς τὸν γνώμονα καὶ τὸν κανόνα τῆς ἀριστοτελικῆς περὶ τοῦ δράματος ἐπιστήμης καὶ γνώμης, καὶ τελευταῖαν μετὰ τὸν ἀμερόληπτον παραλληλισμὸν ἀμφοτέρων, αὐτός τε, ὡς δίκαιος κριτής, καὶ τὸ ἀκροατήριον αὐθόρμητον, ἀπέδωκε, τὸν ἀειθαλῆ στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Κλέωνα Ῥαγκαβῆν, ὅστις (εἶπεν ὁ ῥήτωρ), ὡς ἀληθὴς δραματικὸς ποιητής, κινεῖ τὸν ἔλεον καὶ τὴν συμπάθειαν, διεγείρει τὸν φόβον καὶ τὴν ἐλπίδα, ἀλλὰ καὶ καθαίρει καὶ οἰκοδομεῖ καὶ ἐξαγνίζει τὸν ἀναγνώστην ἢ τὸν θεατὴν διὰ τῶν τραγικῶν περιπετειῶν τοῦ δράματος τῆς ἠρωΐδος αὐτοῦ.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΚΑΡΟΛΟΣ ΛΙΝΝΑΙΟΣ

Ο ΜΕΓΑΣ ΦΥΣΙΟΔΙΦΗΣ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 168.)

Ἐξ ὅλων τῶν ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα ἀναφέρει ἡ ἱστορία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, οὐδὲν κατέστη τοσοῦτον γνωστὸν καὶ δημοτικόν, ὅσον τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Σουηδοῦ φυσιοδίφου Καρόλου Λιννάιου, τοῦ πατρὸς τούτου τῆς βοτανικῆς. Ἀρκεῖ ν' ἀνοίξωμεν οἱονδήποτε σύγγραμμα Βοτανικῆς ἢ Ζωολογίας, καὶ θ' ἀπαντήσωμεν ἐν ἑκάστῃ σελίδι τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον Λ, τὸ ἐμφαῖνον τὸ ὄνομα τοῦ Λιννάιου. Ὀλίγοι μεγάλοι ἄνδρες ηὐτύχησαν νὰ ἐκτιμηθῶσι ζῶντες, ὡς ὁ Λιννάιος, ὅστις ὅλων ἀπήλαυσε τῶν τιμῶν, ὧν ἦτο ἄξιος· ἐν ᾧ τοὐναντίον ἄλλοι παραμεληθέντες ζῶντες ἐτιμήθησαν μετὰ θάνατον διὰ προτομῶν καὶ ἀγαλμάτων. Τὸ μέγα κατόρθωμα τοῦ Λιννάιου ἦτο ἡ ἕδρυσις ζωολογικοῦ καὶ βοτανικοῦ συστήματος καὶ ἡ συστηματοποίησις ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν ζώων καὶ φυτῶν. Βεβαίως σήμερον ἡ ἐπιστήμη προοδεύουσα συνεπλήρωσε κενά τινα, τὰ ὁποῖα ἐγκατέλιπεν ὁ Λιννάιος· οὐχ ἧττον ὅμως πρῶτος οὗτος κατώρθωσε νὰ διαλύσῃ τὸ χάος, τὸ ἐπικρατοῦν ἐν ταῖς μυρίοις τῶν ζώων καὶ φυτῶν εἴδεσιν.

Ὁ Κάρολος Λιννάιος ἦτο ὁ πρωτότοκος υἱὸς χωρικοῦ ἱερέως καὶ ἐγεννήθη τῇ 23 Μαΐου 1707 ἐν τῷ μικρῷ χωρίῳ Ῥασχούλδῃ ἐν τῇ σουηδικῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Σμαλάνδης. Ὠνομάσθη δὲ Κάρολος κατὰ τὸν τότε ἐν Σουηδίᾳ βασιλεύοντα Κάρολον τὸν ΙΒ'., καὶ ἕνεκα τῶν οἰκογενειακῶν παραδόσεων ὡρίσθη νὰ γείνῃ ἱερεύς. Ναὶ μὲν δὲν ἠκολούθησεν ὁ Λιννάιος τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο, ἀλλ' αὐτὸ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν πρώτην ἀφορμὴν νὰ ἐπηληφθῇ βοτανικῶν μελετῶν, καθότι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ οἱ ἱερεῖς τῶν χωρίων, ἔχοντες χρόνον διαθέσιμον, ἐπεδίδοντο πάντες μετὰ πολλοῦ ζήλου εἰς τὴν καλλιέργειαν μικρῶν κηπαρίων, ἔνθα ἐφύοντο καὶ λαχανικὰ καὶ ἄνθη διάφορα. Ὁ ἁπλοϊκὸς ἐκεῖνος ἱερεὺς ἦτο ἑπομένως ὁ πρῶτος προκαλέσας ἐν τῷ οἴῳ του τὴν κλίσιν ταύτην πρὸς τὸ βασίλειον τῶν φυτῶν καὶ τὴν ἀγάπην ἐν γένει πρὸς τὴν φύσιν. Ὅτε ὁ Λιννάιος ἐγένετο δεκαετὴς ὁ πατήρ του τὸν ὡδήγησεν εἰς τὴν χαρίεσσαν πόλιν Wexiö, καὶ τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸ σχολεῖον, ὅπως καταρτισθῇ εἰς τὰ λατινικά, διότι πάντοτε ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ ἱερεύς. Ἀλλὰ τὸ σχολεῖον δὲν εἵλκυε τὸν παῖδα ἰδιαζόντως καὶ ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους περιεφέρετο οὗτος εἰς τὰ ὡραῖα περίχωρα τῆς πόλεως, ἐξετάζων πᾶν χόρτον, πᾶν δένδρον καὶ φυτόν. Διὰ τὴν μανίαν του ταύτην ὠνομάσθη παρὰ τῶν συμμαθητῶν του "ὁ μικρὸς Βοτανικός" καὶ ἐχλευάζετο ἀδιακόπως. Εὐτυχῶς εἷς τῶν διδασκάλων του, ὁ Λαναίριος, ἦτο ἀνὴρ ἀγαπῶν τὴν φύσιν, διὸ καὶ ἰδιαιτέρως ἐπροστάτευε τὸν μικρὸν μαθητήν του καὶ δὲν τὸν ἐτιμώρει διὰ τὰς συχνὰς ἐκ τοῦ σχολείου ἀπουσίας του. Κατὰ τὰς ἐν ἔτει 1724 γενομένας ἐξετάσεις εἰς τὰ λατινικὰ ἀπεδείχθη τρανώτατα ὅτι ὁ μικρὸς Λιννάιος ἐλάχιστα εἶχεν ὠφεληθῆ ἐκ τῶν μαθημάτων, καὶ οἱ διδάσκαλοί του συνεβούλευσαν τὸν πατέρα του νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς σπουδάς του, ἀλλὰ νὰ τὸν διδάξῃ μίαν τέχνην. Ἀδημονῶν ὑπεσχέθη ὁ παῖς ν' ἀφήσῃ τὰ βότανά του, ἀλλ' ὁ πατήρ, σφόδρα ὀργισθεὶς διὰ τὴν ἀποτυχίαν του, ἀπεφάσισε νὰ τὸν εἰσάξῃ ὡς μαθητευόμενον παρά τινι ὑποδηματοποιῷ. Κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν ἐπεφάνη αἴφνης σωτήρ, ὁ Ἰωάννης Ῥόττμαν, ἰατρὸς καὶ καθηγητὴς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἐν τῷ γυμνασίῳ, ὅστις ἐννοήσας τὴν εὐφυΐαν τοῦ Λιννάιου, ἀπῆλθε πρὸς τὸν πατέρα του καὶ μετὰ πολλοὺς λόγους καὶ πολλὰς προτροπὰς τὸν παρεκίνησε ν' ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν κλίσιν τοῦ υἱοῦ του, ὑποσχεθεὶς μάλιστα νὰ τὸν παραλάβῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ του, νὰ τὸν διατηρήσῃ καὶ νὰ τὸν διδάξῃ τὴν ἰατρικήν. Οἱ γονεῖς, καίτοι μετὰ δυσκολίας, ἐνέδωκαν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην παρηγορούμενοι διὰ τῆς ἰδέας ὅτι ὁ ἐν ἔτει 1718 γεννηθεὶς δεύτερος αὐτῶν υἱὸς Σαμουὴλ θέλει τραπῇ εἰς τὸ ἱερατικὸν στάδιον.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Κάρολος εὗρεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ εὐγενοῦς καθηγητοῦ Ῥόττμαν ὁδηγὸν πρόθυμον καὶ πολύτιμον· ἐν δὲ τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ ἀνεκάλυψε τὸ βοτανικὸν σύγγραμμα τοῦ Τουρνεφόρτου, ὅπερ νυχθημερὸν ἐμελέτα. Πολλάκις ἐξήρχετο μόνος εἰς περίπατον καὶ καθήμενος ἐν ἡσύχῳ τινι θέσει ἐσκέπτετο καὶ παρηκολούθει τὰς προσφιλεῖς αὐτῷ σπουδάς. Ἐπέστη τέλος ἡ ἀνάγκη εὐρυτέρων σπουδῶν καὶ τῇ συστάσει τοῦ ἀγαθοῦ ἰατροῦ μετέβη ὁ Λιννάιος, εἰκοσαετὴς ἤδη, εἰς Οὐψάλην, ἵνα φοιτήσῃ εἰς τὸ ἐν τῇ σουηδικῇ ταύτῃ πόλει διάσημον πανεπιστήμιον. Ἐν Οὐψάλῃ κατ' ἀρχὰς ἔζη καλὰ ἔχων ὀλίγα χρήματα ἀκόμη, μετὰ παρέλευσιν ὅμως μηνῶν τινων ἤρξαντο αἱ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι, ὥστε ἐδέησε νὰ ὑποβάλῃ ἀναφορὰν εἰς τὴν Πρυτανείαν ἵν' ἀπαλλαγῇ τῶν διδάκτρων· περὶ τῆς τροφῆς του ἐφρόντιζον ἐλεήμονες συμπατριῶται του φοιτηταί, τὰ δὲ ἐνδύματά του ἠναγκάζετο νὰ ἐπιδιορθόνῃ μόνος, ὡς καὶ τὰ ὑποδήματά του. Ἦσαν ἡμέραι ζοφεραί, ἡμέραι δοκιμασίας, ἃς διῆλθε τότε ὁ πτωχὸς φοιτητής. Ἀλλ' ἡ τύχη τὸ νηνόει, διότι εὗρεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κελσίου, καθηγητοῦ τῆς θεολογίας καὶ τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἄριστον φίλον καὶ προστάτην εὐγενῆ. Ὁ καθηγητὴς οὗτος ἐξετάσας τὸν Λιννάϊον ἠπόρησε διὰ τὰς βοτανικάς του γνώσεις, ἔμαθεν ὅμως συγχρόνως καὶ τὴν δυσερῆ του οἰκονομικὴν θέσιν καὶ διὰ τρόπου λίαν ἁβροῦ συνέδραμεν αὐτόν. Ὁ καθηγητής, ὅστις ἦτο καὶ ἔμπειρος τῶν φυτῶν γνώστης, κατεγίνετο εἰς συγγραφὴν βιβλίου, ἐπιγραφομένου "Ἱεροβοτανικόν" καὶ πραγματευομένου περὶ ὅλων τῶν δένδρων καὶ φυτῶν, τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ καινῇ Διαθήκῃ. Προσέλαβεν ἑπομένως τὸν νεαρὸν φοιτητὴν ὡς βοηθὸν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο δι' ἀντιγραφάς, διορθώσεις τυπογραφικῶν φύλλων κ. τ. τ. καὶ εἰς ἀμοιβὴν τῷ παρεχώρησε κατοικίαν καὶ τροφήν.

Ἐν Οὐψάλῃ ὁ Λιννάϊος συνέλαβε κατὰ πρῶτον τὴν ἰδέαν νὰ κατατάξῃ τὰ φυτὰ κατὰ νέον σύστημα, ὅπερ ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1733 ἐν Στοκόλμῃ εἰς ἓν καὶ μόνον τυπογραφικὸν φύλλον ὑπὸ τὸν κάπως παράδοξον καὶ εἰς ἄκρον ῥωμαντικὸν λατινικὸν τίτλον· Nuptiae plantarum, in quibus systema vegetabilium universale a staminibus et pistillis sine sexu desumtum (ἤτοι ὁ Γάμος τῶν φυτῶν, καθ' ὃν τὸ ὅλον σύστημα τοῦ φυτικοῦ βασιλείου παράγεται ἐκ τῶν καλύκων, τῶν ὑπέρων ἢ ἐκ τοῦ γένους τῶν φυτῶν).

Κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ναύαρχος.

Η'. ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ. Τεῦχος 107.

Τύποις· Γ. ΔΡΟΓΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λειψίᾳ.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο τὸ φυτικὸν βασίλειον διῃρεῖτο εἰς 23 φυτικὰς τάξεις.

Τῇ συστάσει τοῦ γενναίου προστάτου του ὁ Λιννᾶιος ἀπεστάλη ἐν ἔτει 1732 ὑπὸ τῆς ἐν Στοκόλμῃ ἑταιρίας τῶν ἐπιστημῶν εἰς Λαππωνίαν, πρὸς διερεύνησιν τῆς χλωρίδος τῶν μερῶν ἐκείνων. Πρὸς τὴν ἐκδρομὴν ταύτην ἡ Ἑταιρία τῷ παρεχώρησεν ἵππον, δερμάτινον σάκκον, χάρτην καὶ καλάμους, μίαν ἐνδυμασίαν καὶ 60 τάλληρα. Ἡ πρώτη αὕτη ἐκδρομὴ τοῦ εὐφυοῦς φυσιοδίφου ὑπῆρξε γονιμωτάτη· ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐπιστρέφων πλέον τῶν ἑκατὸν εἰδῶν νέων φυτῶν. Εἰς ἀμοιβὴν ἡ Ἑταιρία ὠνόμασεν αὐτὸν τακτικὸν αὐτῆς μέλος, καὶ ὁ Λιννᾶιος ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ ἀρχίσῃ ἐν ἔτει 1733 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τὰ μαθήματα τῆς βοτανικῆς καὶ ὀρυκτολογίας. Μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία του εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Τοῦτο ὅμως ἐκέντησε τὸν φθόνον τῶν ὁμοτέχνων του, καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν, ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, κατήγγειλε τὸν Λιννᾶιον παρὰ τῇ Συγκλήτῳ ὅτι μὴ ἔχων διδακτορικὸν δίπλωμα δὲν ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα νὰ διδάσκῃ ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ Πανεπιστημίου. Τόσον πολὺ ἐξεμάνη ὁ ζωηρὸς νέος διὰ τὴν ἄδικον ταύτην προσβολήν, ὥστε ἡμέραν τινὰ συναντήσας τὸν ἀντίπαλόν του ὑφηγητὴν ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ διὰ τοῦ ξίφους καὶ θὰ τὸν ἐφόνευεν ἂν οἱ παρατυχόντες φίλοι του δὲν τὸν ἐκώλυον. Μετὰ τὸ συμβὰν τοῦτο ὁ Λιννᾶιος ἠναγκάσθη ν' ἀπέλθῃ προσωρινῶς ἐξ Οὐψάλης.

Εὐτυχῶς εὑρέθη τότε ἑταιρία ἀποφασίσασα νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐπιστημονικὴν ἐκδρομὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Δαλεκαρλίας. Ἡ ἑταιρία αὕτη προσέλαβε καὶ τὸν Λιννᾶιον, οὗ ἡ φήμη ἦτο πλέον γενική. Συνέκειτο ἡ τὴν ἐκδρομὴν ἐπιχειροῦσα ἐπιτροπὴ ἐξ ἑπτὰ μελῶν, ἓξ φοιτητῶν καὶ τοῦ Λιννᾶιου, ὡς προέδρου. Περίεργον εἶναι πῶς εἰς ἓν ἕκαστον τῶν μελῶν ἀνετέθησαν ἰδιαίτερα καθήκοντα. Ὁ πρῶτος ἦτο ὁ γεωγράφος, εἶχε δὲ καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ λέγῃ τὴν πρωϊνὴν καὶ ἑσπερινὴν προσευχὴν καὶ νὰ κηρύττῃ τὸ Εὐαγγέλιον τὴν Κυριακήν· ὁ δεύτερος ἦτο ὁ φυσικός, καὶ ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐξετάζῃ τὰ ὕδατα καὶ τὸ ἔδαφος, καὶ νὰ κρατῇ μετεωρολογικὰς σημειώσεις· ὁ τρίτος ἦτο ὁ ὀρυκτολόγος· ἐξετέλει δὲ οὗτος καὶ τὰ καθήκοντα ἱπποκόμου· ὁ τέταρτος ἦτο ὁ βοτανικός, συγχρόνως δὲ καὶ ὁ διευθύνων τὸ δρομολόγιον τῆς ἐπιτροπῆς· ὁ πέμπτος ἦτο ὁ ὑπηρέτης, ὤφειλε δὲ νὰ περιγράφῃ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν χωρῶν, τὰς οἰκίας, τὰς ἐνδυμασίας κ. τ. τ., καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἀναπαύσεως καὶ διασκεδάσεως τῶν ἄλλων, καὶ νὰ ἐξυπνᾷ αὐτοὺς τὴν πρωΐαν· ὁ ἕκτος τέλος, Ἀμερικανὸς τὴν πατρίδα, ἦτο ὁ ταμίας, συγχρόνως δὲ ὤφειλε νὰ ἐξετάζῃ τὰ ἀφορῶντα τὴν δασονομίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Ἡ ἐκδρομὴ αὕτη ἀπέβη ὡς ἦτο ἑπόμενον λίαν εὐχάριστος καὶ εὔθυμος, ἀλλὰ καὶ γόνιμος ὡς πρὸς τὴν ἐπιστήμην, διότι ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς περιελάμβανε 48 τυπογραφικὰ φύλλα μεγάλου σχήματος.

Ἀλλὰ τὸ ῥωμαντικὸν τῆς περιηγήσεως ταύτης παρῆλθε διὰ τὸν πτωχὸν Λιννᾶιον, καὶ ἡ πραγματικότης τοῦ βίου ἐνεφανίσθη πάλιν ἐνώπιόν του, καὶ δὲν κατώρθου νὰ εὕρῃ πόρον ζωῆς. Συνέπεσε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν νὰ ἐρωτευθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ διασήμου ἰατροῦ Μωραίου, τὴν εὐειδῆ Σάραν Ἐλίζαν. Ἀλλ' ὁ πρακτικὸς Μωραῖος, καίτοι ἐκτιμῶν τὸν Λιννᾶιον, δὲν ἀπεφάσιζε νὰ τὸν κάμῃ γάμβρόν του, ἂν πρότερον δὲν εἶχε στάδιον. Τῷ ἔδωκε δὲ προθεσμίαν τριῶν ἐτῶν. Ὁ Λιννᾶιος ἐνόησεν ὅτι ἐπὶ τέλους ὤφειλε νὰ τραπῇ εἰς ἐπάγγελμα βιοποριστικόν, διότι ἦτον ἤδη 27 ἐτῶν ἡλικίας καὶ ὁ ἔρως τὸν παρεκίνει· ἀπεφάσισεν ἑπομένως νὰ μεταβῇ εἰς Ὁλλανδίαν, νὰ λάβῃ τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα τῆς ἰατρικῆς καὶ νὰ γείνῃ ἰατρός. Ἀλλὰ πῶς νὰ μεταβῇ εἰς Ὁλλανδίαν; Πῶς νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τοῦ διπλώματος; Αὐτὸς ἐστερεῖτο σχεδὸν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. Ἡ μνηστή του ἦλθεν εἰς ἐπικουρίαν του, καὶ συλλέξασα ὅσα χρήματα κατὰ καιροὺς τῇ ἔδιδεν ὁ πατήρ της, ἑκατὸν ὡς ἔγγιστα φλωρία, ἐνεχείρισε ταῦτα εἰς αὐτὸν καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ σπεύσῃ, ὅπως κατορθωθῇ ὁ γάμος των. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1734 ὁ Λιννᾶιος ἀπῆλθεν εἰς Ὁλλανδίαν διὰ Δανίας καὶ Ἀμβούργου· καὶ τέλος τῇ 24 Ἰανουαρίου 1735 ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς. Ἡ ἐναίσιμος αὐτοῦ διατριβὴ ἐπραγματεύετο περὶ διαλειπόντων πυρετῶν. Εὐθὺς μετὰ τὰς ἐξετάσεις ἀπῆλθεν εἰς Λούγδουνον, καὶ ἐκεῖ ἐν τῇ διασήμῳ ἐκείνῃ πόλει, ἐν ᾗ ἤκμαζον αἱ ἐπιστῆμαι, ἐν πενιχρῷ ὑπὸ τὴν στέγην δωματίῳ συνεγράφη τὸ μέγα ἔργον τοῦ Λιννάιου, τὸ ἐπιγραφόμενον Systema naturae (τὸ σύστημα τῆς φύσεως), τὸ ὁποῖον ἐπέπρωτο ν' ἀποθανατίσῃ τὸ ὄνομά του.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΘΗΡΑ ΑΝΤΙΛΟΠΗΣ ΔΙΑ ΛΕΟΠΑΡΔΑΛΕΩΝ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 168.)

Ἡ κυνηγετικὴ λεοπάρδαλις, ἥτις κατοικεῖ τὴν δυτικο-μεσημβρινὴν Ἀσίαν καὶ μέγα μέρος τῆς Ἀφρικῆς, εἶναι ζῶον ἀλλόκοτον μετέχον τῆς γαλῆς καὶ τοῦ κυνός. Ἐν ᾧ ὁ πρὸς τὴν κοινὴν λεοπάρδαλιν ὁμοιάζων χρωματισμὸς αὐτῆς ἐμφαίνει τὴν συγγένειάν της πρὸς τὰς γαλάς, τὸ ἀνάστημά της, οἱ μακροὶ αὐτῆς πόδες καὶ τὸ ἐπίμηκες τῆς κεφαλῆς δηλοῦσι συγγένειαν πρὸς τοὺς κύνας· πρὸς δὲ καὶ οἱ ὄνυχες αὐτῆς δὲν εἶναι τόσον κυρτοὶ καὶ ὀξεῖς ὅσον τῆς γαλῆς· διὸ καὶ οὐδόλως δύναται ν' ἀναρριχηθῇ εἰς τὰ δένδρα. Τὸ μῆκος τῆς κυνηγετικῆς λεοπαρδάλεως εἶναι, ἐκτὸς τῆς οὐρᾶς, 1 μέτρου συνήθως, τὸ δὲ ὕψος τῆς 65 ἑκατ. Ὅ,τι ἰδίως χαρακτηρίζει αὐτὴν εἶναι μεγάλη ἡμερότης καὶ ὑποταγὴ εἰς τὸν κύριόν της. Ὁ διάσημος Brehm λέγει ὅτι ἡ ἠπιότης εἶναι τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ ζώου τούτου. Οὐδέποτε θὰ διαρρήξῃ τὸ λεπτὸν σχοινίον, δι' οὗ προσδένεται, οὐδέποτε θὰ προσπαθήσῃ νὰ πειράξῃ ἢ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ τροφοδότου ἢ τοῦ φύλακος· ἀσμένως δέχεται πᾶσαν θωπείαν καὶ καὶ προσέγγισιν, ῥεγχόμενον ὡς ἡ γαλῆ, ἀλλὰ ἰσχυρότερον καὶ βαθύτερον. Ἡ τροφὴ τοῦ ζώου τούτου, ἐν ἐλευθερίᾳ διάγοντος, εἶναι αἱ ἀντιλόπαι καὶ αἱ δορκάδες· μετὰ μεγάλης ἐπιδεξιότητος καὶ ἀθορύβου ἐπιθέσεως συλλαμβάνει τὴν λείαν. Ἅμα ἴδῃ μακρόθεν ἀντιλόπας, ταπεινοῦται καὶ ἕρπει σχεδὸν ὡς ὄφις, προσπαθεῖ δὲ ἀείποτε νὰ κρύπτεται ὄπισθεν θάμνων ἢ ἀμμωδῶν ὑψωμάτων καὶ νὰ πλησιάζῃ εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἄνεμος νὰ μὴ φέρῃ τὴν ὀσμήν του πρὸς τὴν λείαν. Ἅμα δὲ πλησιάσῃ ἀρκούντως, ὥστε νὰ ἔχῃ πιθανότητα ἐπιτυχίας, ἐπιχειρῇ δύο ἢ τρία μεγάλα ἅλματα καὶ ὁρμᾷ ἐπ' αὐτῆς· συμβαίνει ἐνίοτε τὸ θῦμα νὰ ᾖναι ἰσχυρὸν καὶ νὰ σύρῃ ἐπὶ ἑκατοντάδας βημάτων τὸν ὁρμήσαντα ἐχθρόν, ὅστις ὅμως κεκολημμένος μένων ἐπ' αὐτοῦ, δάκνει αὐτὸ καὶ ῥοφᾷ ἐν πρώτοις τὸ αἷμά του καὶ κατόπιν τρώγει καὶ τὸ κρέας.

Ὁ ἄνθρωπος, ὁ κύριος τῆς πλάσεως, πρὸ πολλῶν ἤδη ἑκατονταετηρίδων ἐννοήσας τὴν μεγάλην θηρευτικὴν ἐπιτηδειότητα τῆς λεοπαρδάλεως ταύτης, κατέστησεν αὐτὴν πρόθυμον ὑπηρέτην. Τοῦτο γινώσκομεν ἐκ παραδόσεων. Ἀλλὰ καὶ σήμερον ἔτι ἐν Περσίᾳ καὶ ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις ἡ θήρα γίνεται δι' αὐτῶν. Ἄλλοτε οἱ ἡγεμόνες τῶν Μογγόλων εἶχον χιλιάδας τοιούτων θηρευτικῶν λεοπαρδάλεων, ὧν ἡ συντήρησις, ἡ ἐξημέρωσις καὶ ἡ ἀγορὰ εἰς οὐκ ὀλίγας ἐνέβαλλον αὐτοὺς δαπάνας.

Περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐκτελεῖται σήμερον ἐν ταῖς Ἰνδίαις ἡ θήρα διὰ τῆς λεοπαρδάλεως, δίδει ἡμῖν Ἄγγλος περιηγητὴς τὰς ἑξῆς λίαν ἐνδιαφερούσας πληροφορίας. Ἡ ἀντιλόπη, ἢ ἡ μέλαινα αἶξ, εἶναι τὸ κυρίως κυνήγιον, εἰς ὃ γυμνάζονται αἱ λεοπαρδάλεις. Ἐν ταῖς βορειοδυτικαῖς Ἰνδίαις, καὶ ἰδίως ἐν ταῖς βαμβακοφόροις πεδιάσιν, αἱ ἀντιλόπαι περιφέρονται ἐν μεγάλαις ἀγέλαις, εἰσβάλλουσιν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς τοὺς ἀγρούς, τὴν ἡμέραν δὲ πάλιν ἀποσύρονται εἰς μέρη ἥσυχα καὶ ἀπρόσιτα. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν τούτων ἀνήκουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν φυλὴν τῶν μὴ τρωγόντων κρέας Ἰνδῶν, αἱ ἀντιλόπαι μέγαν δὲν διατρέχουσι κίνδυνον, ἐκτὸς μόνον ὅταν οἱ Εὐρωπαῖοι ἐξέρχωνται εἰς θήραν αὐτῶν μὲ τὰ πυροβόλα ὅπλα των ἢ ὁ ἡγεμὼν τῆς Βαρόδας μὲ τὰς κυνηγετικὰς αὐτοῦ λεοπαρδάλεις, αἵτινες εἶναι οἱ ἀσπονδότεροι ἐχθροὶ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ζώων. Ἡ θήρα γίνεται διὰ μιᾶς ἢ καὶ πλειόνων λεοπαρδάλεων, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἔχει δύο ἢ τρεῖς φύλακας. Οἱ θηρευταὶ καὶ αἱ λεοπαρδάλεις κάθηνται ἐπὶ ἐλαφρᾶς ἁμάξης, κάτωθεν τῆς ὁποίας εἶναι μέρος πρὸς τοποθέτησιν τῆς λείας. Ἡ κεφαλὴ τῆς λεοπορδάλεως καλύπτεται διὰ δερματίνης καλύπτρας· εἰς τὸν λαιμόν της τίθεται εἶδος λαιμοδέτου, ὅστις προσδένεται διὰ σχοινίου προς τὰ πλευρὰ τῆς ἁμάξης. Οἱ φύλακες εἶναι ὡπλισμένοι διὰ μαχαίρας καὶ μεγάλου ξυλίνου κοχλιαρίου, οὗ τὴν χρῆσιν θέλομεν ἐξηγήσει.

Ἅμα φανῶσι μακρόθεν ἀντιλόπαι, ὁδηγεῖται ἡ ἅμαξα ἐναντίον τοῦ ἀνέμου καὶ εἰς μέρος κατάλληλον πρὸς τὴν θήραν. Αἱ ἀντιλόπαι εἶναι συνειθισμέναι νὰ βλέπωσιν ἐν τοῖς ἀγροῖς κάρρα συρόμενα ὑπὸ βοῶν· διὸ καὶ τοῖς ἐπιτρέπουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ πλησιάσωσιν εἰς ἀπόστασιν 40 ἢ 50 βημάτων, ἐὰν δὲν παρατηρήσωσί τι ἀπειλητικόν. Ἅμα φθάσει τὸ κάρρον εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν, οἱ φύλακες ἀφαιροῦσι τὴν καλύπτραν τῶν λεοπαρδάλεων καὶ διευθύνουσι τὴν κεφαλήν των πρὸς τὰς ἀντιλόπας. Ἐν ἀρχῇ τὸ ζωηρὸν φῶς τοῦ ἡλίου θαμβοῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς λεοπαρδάλεως· μετ' ὀλίγον ὅμως συνειθίζει εἰς τὸ φῶς τοῦτο, πηδᾷ ὡς γαλῆ ἀπὸ τοῦ κάρρου καὶ πλησιάζει εἴτε ἕρπουσα εἴτε διὰ ἁλμάτων πρὸς τὸ θήρευμα· ἅμα δὲ πλησιάσει ἀρκετά, ὁρμᾷ κατὰ τῆς πλησιεστέρας ἀντιλόπης ὡς κεραυνός. Ἡ ἀντιλόπη, ἔκπληκτος ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἐχθροῦ της, διστάζει ἐπί τινας στιγμάς, εἶτα δὲ προσπαθεῖ νὰ φύγῃ μὲ τὴν μεγαλειτέραν ταχύτητα. Λαμπρὸν εἶναι τὸ θέαμα τῆς φευγούσης ἀγέλης. Ὡς βέλη ῥιπτόμενα ἀπὸ ἰσχυροῦ τόξου φεύγουσιν αἱ ἀντιλόπαι μὲ ταχύτητα καταπληκτικήν. Ἀλλ' εἰς μάτην! Ἡ ἐμφάνισις τῆς λεοπαρδάλεως παρέλυσε τὰς δυνάμεις των, καὶ μετ' οὐ πολὺ εὑρίσκεται πάλιν πλησίον των ὁ ἐπίφοβος καὶ ἀμείλικτος ἐχθρός των. Ἡ λεοπάρδαλις ἐγείρει τὸν πόδα της, κτυπᾷ καὶ μετ' ὀλίγον φαίνεται πίπτουσα ἡ ἀντιλόπη καὶ ἀσπαίρουσα ἐν τοῖς τελευταίοις σπαραγμοῖς. Τότε σπεύδουσιν οἱ φύλακες καὶ ῥίπτουσι τὴν καλύπτραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς λεοπαρδάλεως· εἶτα δὲ σφάζουσι τὴν ἀντιλόπην, καὶ λαμβάνουσι διὰ τῶν κοχλιαρίων των αἷμα καὶ τεμάχια ἥπατος, τὰ ὁποῖα κρατοῦσιν ὑπὸ τὴν ῥίνα τῆς λεοπαρ-

ΚΑΡΟΛΟΣ ΛΙΝΝΑΙΟΣ (μετὰ βοτανικὴν ἐκδρομήν).

Η ΘΗΡΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΛΟΠΗΣ ΔΙΑ ΛΕΟΠΑΡΔΑΛΕΩΝ.

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΠΗΓΗΝ.

δάλεως, μέχρις οὗ τὴν ὁδηγήσωσι πάλιν πρὸς τὸ κάρρον καὶ τὴν προσδέσωσιν ὡς πρότερον. Τοῦτο γίνεται ὅπως διατηρηθῇ παρὰ τῇ λεοπαρδάλει ἡ κλίσις πρὸς τὴν θήραν.

Ἐὰν ἡ λεοπάρδαλις κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον κατὰ τῆς λείας ἀποτύχῃ, ἐξακολουθεῖ τετράκις ἢ καὶ ἑξάκις τὴν ἔφοδον· ἐὰν δὲ καὶ πάλιν ἀποτύχῃ, τότε παραιτεῖται τῆς καταδιώξεως καὶ κάθηται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀδημονοῦσα καὶ κατῃσχυμένη μέχρις οὗ ἔλθῃ ὁ φύλαξ καὶ τὴν παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ. Τὴν αὐτὴν τακτικὴν μεταχειρίζεται καὶ ὁ θηρευτικὸς ἱέραξ. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον διὰ δύο λεοπαρδάλεων συλλαμβάνονται πολλάκις ἐν μιᾷ πρωΐᾳ 8—10 ἀντιλόπαι. Ὁ πρώην ἡγεμὼν τῆς Βαρόδας, ὅστις ἐθήρευε συνήθως διὰ ἓξ ἢ καὶ ἑπτὰ λεοπαρδάλεων καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ πολλῶν ὑπηρετῶν καὶ φυλάκων κατώρθου ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ νὰ φονεύσῃ καὶ ἑκατὸν ἀντιλόπας.

Ἡ ἰδιότης αὕτη τῆς λεοπαρδάλεως νὰ παραιτῆται τῆς καταδιώξεως μετά τινας ματαίας ἐφόδους ἔχει μεγάλην διὰ τὴν θήραν ταύτην σπουδαιότητα· καθότι ἐάν, ὡς ἐν ταῖς διὰ κυνῶν θήραις, ἡ καταδίωξις ἐξετείνετο θὰ συνέβαινε πολλάκις ν' ἀπολεσθῶσιν αἱ λεοπαρδάλεις ἐν ταῖς ἐκτεταμέναις ἐκείναις πεδιάσι τῶν Ἰνδιῶν καὶ νὰ καταστῇ ἀδύνατος ἡ ἀναζήτησις αὐτῶν.

Ὁ προμνησθεὶς Brehm διηγεῖται ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ "'Ὁ βίος τῶν ζώων", ὅτι εἶχεν ἐξημερωμένην λεοπάρδαλιν, ἥτις παρηκολούθει αὐτὸν ὡς κύων διὰ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως χωρὶς νὰ πειράξῃ οὐδένα· μόνον ὁσάκις συνήντα κύνας, τότε ἡ λεοπάρδαλις ἐδείκνυε σημεῖα ἐρεθισμοῦ καὶ ἐπιθετικῆς ὁρμῆς. "Πόσον ἥμερον και ἀγαθὸν ἦτο τὸ ζῶον τοῦτο, ἐξακολουθεῖ ὁ Brehm, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἑπομένου περιστατικοῦ· Κυρίαι τινὲς ἦλθόν ποτε νὰ μὲ ἐπισκεφθῶσιν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἔνθα εὑρισκόμην, ὅπως ἴδωσι τὴν συλλογὴν τῶν ζώων μου· δὲν μὲ εὗρον ὅμως ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἐγὼ δὲ ὑπεσχέθην νὰ ταῖς ἐπιδείξω ζῶά τινα ἐκ τῶν σπανιωτέρων καὶ πρὸς τοῦτο ἐξέλεξα ἡμέραν τινά, καθ' ἣν ἐγνώριζον ὅτι εἶχον ὅλαι συνέλθει εἰς συναναστροφήν. Παρέλαβον δεδεμένην ἐκ σχοινίου τὴν λεοπάρδαλίν μου καὶ διηυθύνθην πρὸς τὴν οἰκίαν. Οἱ ὑπηρέται ἰδόντες με ἐρχόμενον μὲ τὸ ἐπίφοβον τοῦτο θηρίον ἐφοβήθησαν καὶ δὲν ἤθελον νά μοι ἐπιτρέψωσι τὴν εἴσοδον· ἀφ' οὗ τοὺς καθησύχασα ἀνῆλθον τὴν κλίμακα μέχρι τοῦ δευτέρου πατώματος, ἔνθα ἦσαν συνηγμέναι αἱ κυρίαι. Φθὰς πρὸ τῆς αἰθούσης ἤνοιξα κατὰ τὸ ἥμισυ τὴν θύραν ἐξαιτούμενος τὴν ἄδειαν νὰ εἰσέλθω, καὶ νὰ φέρω καὶ τὸν παρακολουθοῦντά με κύνα. Ἡ ἄδεια μοὶ ἐδόθη, ὡς φυσικόν, καὶ εἰσήλθομεν. Ἅμα εἶδον τὸ θηρίον αἱ κυρίαι ἀνέπεμψαν κραυγὴν τρόμου, ἥτις οὐκ ὀλίγον κατετάραξε τὸ ἀγαθὸν ζῶον, καὶ ὅλαι ἐζήτουν νὰ φύγωσιν· ἐν τῇ ταραχῇ αὐτῶν ἐπήδησαν πολλαὶ ἐπὶ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης εὑρισκομένης μεγάλης στρογγύλης τραπέζης. Ἰδοῦσα τοῦτο ἡ λεοπάρδαλις ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὸ παράδειγμα καὶ δι' ἑνὸς ἅλματος εὑρέθη ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἤρξατο προστριβομένη πρὸς αὐτὰς ζητοῦσα θωπεύματα. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ φόβος ἐξέλιπεν ἐντελῶς καὶ ἡ λεοπάρδαλις, τὸ φοβερὸν καὶ ἄγριον θηρίον, κατέστη ἀγαπητότατον καὶ μὲ παρηκολούθει πάντοτε εἰς τὰς πρὸς τὰς κυρίας ἐκείνας ἐπισκέψεις μου. Ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἡ λεοπάρδαλις μεγάλως ἐσεμνύνετο διὰ τὴν ἐκφραζομένην αὐτῇ συμπάθειαν ταύτην."

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΠΗΓΗΝ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 169.)

Ἐξῆλθον αἱ κόραι, καὶ ὕδωρ ἀντλοῦσι
Ἐκ τῆς κρυσταλλίνης τοῦ βράχου πηγῆς·
Κρατοῦσιν ὑδρίαν, ἣν ὅλην πληροῦσι
Βραδέως σταγόνες ψυχραί, διαυγεῖς.

Καὶ κύπτουσ' αἱ κόραι μὲ ἤρεμον βλέμμα
Τοῦ φυσικοῦ βλέπουν τὸν ῥοῦν ὀχετοῦ,
Πῶς ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τοῦ ὄρους ἠρέμα
Τὸ δῶρον τοῦ Θείου ὁρμᾷ Δωρητοῦ.

Τὸ ὕδωρ τὸ ῥέον, — αἱ κόραι ἐκεῖναι
Ἐν στάσει ἀθώᾳ, μὲ τ' ὄμμα γλυκύ,
Εἰκὼν πιστοτάτη τοῦ βίου μας εἶναι,
Μεστὴ σημασίας, εἰκὼν φυσική.

Μὲ ψίθυρον μόνον ἐκχεῖται τὸ πρῶτον
Ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἡ νέα πηγή·
Τὸ οὖς ἡμῶν μόλις ἀκούει τὸν κρότον
Ἐν τῇ τῆς ἐρήμου βαθείᾳ σιγῇ.

Ἀνδροῦται κατόπιν τοῦ ῥείθρου τὸ βῆμα,
Ὁ ῥύαξ λαμβάνει χειμάρρου μορφήν,
Μυκᾶται ἀγρίως, θολοῦται τὸ κῦμα,
Ἀγγέλλον πλημμύρας καὶ καταστροφήν.

Ἠρέμως ὡσαύτως ὁ βίος ἀρχίζει,
Ἀμέτοχος ὅλος δεινῶν καὶ παθῶν.
Ὁ ῥοῦς του ἡσύχως γλυκὰ ψιθυρίζει
Ὡς κῆρυξ εἰρήνης, δοτὴρ ἀγαθῶν.

Πλὴν φεύγουν τὰ ἔτη· ὁ βίος θολοῦται
Τῇ μαύρῃ ἀγρίων ἀγώνων πνοῇ.
Κ' ἐν μέσῳ χειμάρρου δεινῶν κυλινδοῦται
Ἡ πρώην ἀθώα, γλυκεῖα ζωή.

ΤΑ ΠΕΡΙ ΧΟΛΕΡΑΣ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ FERRAN.

Ὑπὸ Dr. Respaut.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Οὕτω λοιπὸν εὐελπιστοῦμεν ν' ἀποφεύγωμεν τὴν τρομερὰν νόσον δι' ἁπλῆς τινος μόνον ἐνοφθαλμίσεως. Πῶς δὲ γίνεται αὕτη; Ἡ ἐγχείρησις εἶναι ἐλάχιστα ἐπώδυνος. Εἰς τὴν μεσότητα τῆς ὀπισθίας μοίρας ἑκάστου βραχίονος ἐγχέουσι ἐκ τοῦ πρὸς ἐνοφθαλμισμὸν ὑγροῦ μίαν σύριγγα τοῦ Pravaz (ἓν γραμμάριον περίπου). Μετὰ μικρὸν αἰσθάνεταί τις ἐπὶ τοῦ νυχθέντος μέρους πόνον ἐλαφρὸν ἐπαυξανόμενον προϊόντος τοῦ χρόνου μέχρι παρεμποδισμοῦ τῶν κινήσεων τῶν ἄνω μελῶν. Ὁ πυρετὸς ἐπέρχεται συνήθως 6—8 ὥρας μετὰ τὸν ἐνοφθαλμισμόν. Ἐνοφθαλμισθεὶς τὴν 4 μ. μ. ὥραν ὁ πόνος ηὔξανε μικρὸν κατὰ μικρόν, περὶ τὴν 9 δὲν ἠδυνάμην νὰ κινῶ πλέον τοὺς βραχίονάς μου, συγχρόνως δ' ᾐσθανόμην ἐμαυτὸν δύσθυμον καὶ κεφαλαλγοῦντα. Τὴν 11 ἔλαβον φρίκια σφοδρὰ μετὰ τριγμοῦ τῶν ὀδόντων καὶ μυϊκῶν σπασμῶν. Εἶχον 88 σφύξεις κατὰ λεπτόν, τὸ δὲ θερμόμετρον ὑπὸ τὴν μασχάλην ἔδειξε 38°,3. Μετὰ τὰ πρῶτα φρίκια ἤρξατο τὸ στάδιον τοῦ πυρετοῦ, ἡ θερμοκρασία ὑψοῦτο βαθμηδόν, τὸ μεσονύκτιον ἦτο 39°, αἱ δὲ σφύξεις 120 κατὰ λεπτόν. Ὁ πυρετὸς ἤρξατο καταπίπτων μικρὸν κατὰ μικρόν, συγχρόνως δ' ἐπῆλθε καὶ ἄφθονος ἐφίδρωσις. Περὶ τὴν 3 τῆς πρωΐας ὥραν ἡ θερμοκρασία ἐπανῆλθεν εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Ἀπὸ τῆς 5—6 πρωϊνῆς ὥρας ἔσχον ναυτιάσεις ἄνευ ἐμέτων ἀλλὰ μετὰ ἐλαφρᾶς διαρροίας· καθ' ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν ᾐσθανόμην κόπωσιν καὶ πόνον ἱκανῶς εἰσέτι ἐκπεφρασμένον εἰς τοὺς βραχίονας. Δὲν ἔχουσιν ὅμως πάντοτε οὕτω τὰ πράγματα, καθ' ὅσον ὑποκειμενικῶς μεταβάλλονται τὰ συμπτώματα. Τινὲς τῶν ἐνοφθαλμισθέντων πυρέσσουσι σφόδρα, ἕτεροι αἰτιῶνται ἀλγεινὰ μόνον συμπτώματα. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν ἐνοφθαλμισθέντων ἰατρῶν ληφθείσας πληροφορίας, τὸ ἄλγος τῶν βραχιόνων εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον σφοδρὸν καὶ διαρκὲς ἐφ' ὅσον καὶ τὰ γενικὰ συμπτώματα εἰσὶ μᾶλλον ἐξησθενημένα. Κατὰ δὲ τὰ σημεῖα τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ ἐπέρχεται πάντοτε ἐξοίδησις καὶ αὔξησις τῆς θερμοκρασίας, οὐδέποτε ὅμως ἀπόστημα, εἰ καὶ κατὰ τὰς ἐνέσεις δὲν λαμβάνονται αἱ δέουσαι προφυλάξεις.

Μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου 301 ἰατροὶ ἐνοφθαλμίσθησαν, ἐν οἷς 4 μόνον ξένοι· εἷς ἐκ Νέας Ὑόρκης, εἷς ἐκ Ῥίου Ἰανερίου, εἷς ἐκ Κοΐμβρας καὶ εἷς ἐκ Παρισίων.

Δὲν εἶναι ἀνωφελὲς ν' ἀφηγηθῶμεν ἐνταῦθα καὶ τὰς διαμάχας τοῦ ἰατροῦ Ferran, ἃς τοσοῦτον γενναίως ὑπερήσπισεν. Πρῶτος ἀντίπαλος ἦτο ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν κ. Romero Robledo, ὅστις, κακῶς συμβουλευθείς, ἀπηγόρευσε τοὺς ἐνοφθαλμισμοὺς ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ κινδύνου αὐτῶν. Τὰ ἀποτελέσματα ὅμως ἀντεπεκρίθησαν εἰς τὴν ὁμολογίαν τοῦ κ. Romero Robledo διὰ δύο ἀντιφάσεων· ἡ μὲν ὑπὸ τῆς ἱσπανικῆς ἡ δὲ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἐπιτροπείας, ἀμφότεραι βεβαιώσασαι τὸ ἀβλαβὲς τῶν ἐνοφθαλμίσεων. Αἱ ἀντιφάσεις αὗται παρώργισαν βεβαίως τὸν ὑπουργόν. Εὐτυχῶς διὰ τὸν ἰατρὸν Ferran ὁ κ. Romero Robledo δὲν κυβερνᾷ πλέον, ὁ δὲ κ. Canovas del Castillo πνευματωδέστερος ὤν, ἀκολουθεῖ μετὰ μεγάλης περιεργείας τὸ μέγα ἐπιστημονικὸν ζήτημα ὅπερ ἤδη ἐκτυλίσσεται ἐν Ἱσπανίᾳ.

Ὁ ἰατρὸς Ferran ἔχει καὶ ἕτερον ἀντίπαλον, τὴν ἔκθεσιν τῆς Γαλλικῆς ἐπιτροπείας, δι' ἧς μέμφονται αὐτοῦ ὡς ἀναζητοῦντος τὸ προσωπικόν του συμφέρον, καὶ ὡς ἀνθρώπου "πρακτικοῦ".

Ἐὰν αἱ ἐνοφθαλμίσεις τοῦ Ferran πληρόνωνται πρὸς 5,25 ἢ πρὸς 8,40, τοῦτο ὀλίγον ἐνδιαφέρει ἡμῖν. Τὸ ζήτημα εἶναι ὑψηλότερον. Πράκειται νὰ μάθωμεν ἐὰν ἡ κατὰ τῆς χολέρας δαμαλίς του προφυλάσσει ἢ οὔ. Τῇ ἀληθείᾳ οὐδὲν τὸ σπουδαῖον εὑρίσκομεν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ κ. Brouardel κατὰ τῶν μέχρι τοῦδε στατιστικῶν. Ἑπομένως μέχρις ὅτου δοθῶσιν ἡμῖν συμπεράσματα ἐπιστημονικὰ ἔχοντα κῦρος, θὰ πιστεύωμεν εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τῶν πολυαρίθμων ἰατρῶν τῶν διαφόρων ἱσπανικῶν πόλεων.

Ἡ μόνη κατὰ τοῦ ἰατροῦ Ferran ἀπευθυνθεῖσα μομφὴ ἀξίζουσα τῆς ἡμετέρας προσοχῆς, εἶναι ἡ ἄρνησίς του πρὸς ὁμολογίαν τοῦ δῆθεν μυστικοῦ του. Πάντες θὰ μεμφθῶσι δικαίως τοῦ ἰατροῦ ἐκείνου ὅστις ἀποκρύπτει καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν ἐπὶ ζητήματος ἀποβλέποντος ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀλλ' ὁ ἰατρὸς Ferran ἐνόησε τοῦτο ταχέως, βεβαιώσας κατ' ἀρχὰς διὰ τηλεγραφήματος καὶ εἶτα δι' ὑπομνήματος, ἀναγνωσθέντος εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς 13 Ἀπριλίου, ὅτι οὐδὲν εἶχε μυστικόν. Νομίζομεν ὅτι ὁ ἰατρὸς Ferran λέγει τὴν ἀλήθειαν. Παραθέτομεν δὲ καὶ τὴν κάτωθι περικοπὴν ἐκ τῆς πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀνακοινώσεώς του.

"'Ἀποτελέσματα τοῦ μικροβίου ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Ἡ ἐπὶ τοῦ τρικεφάλου βραχιονίου ἔνεσις ὀκτὼ σταγόνων προσφάτου καλλιεργημένου ἰοῦ, ἐπιφέρει ὄγκον ἐπώδυνον καὶ θερμόν, ἐμποδίζοντα τὰς κινήσεις τοῦ βραχίονος. Τρεῖς ὥρας μετὰ τὴν ἔνεσιν ἄρχεται ἡ ἐξέλιξις τῆς φλεγμονῆς, ἐξακολουθούσης 24 περίπου ὥρας· εἶτα δὲ πᾶσα κακουχία ἐξαλείφεται σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν, μὴ παρατηροῦντες οὐδέποτε φλέγμονα ἢ ἰσχάραν.

"'Ἐγχέοντες ἐφ' ἑκάστου βραχίονος ἥμισυ κυβικὸν ἑκατοστόμετρον, τὰ τοπικὰ συμπτώματα ἐπιτείνονται, τὰ δὲ γενικὰ ἐμφανίζονται. Ἀποβλέποντες δ' εἰς τοὺς μᾶλλον ἐν ἑκάστῳ ἀτόμῳ προέχοντας χαρακτῆρας τῆς παρατηρηθείσης εἰκόνος, καταντῶμεν εἰς τὴν σύνταξιν γενικοῦ τινος πίνακος, οὗ τινος ἡ ὁμοιότης μετὰ τοῦ τῆς ἀληθοῦς χολέρας δὲν διαφιλονεικεῖται πλέον· παγετώδη φρίκια, κατάστασις λιποθυμική, ἔκλυσις γενική, συνολκαί, ναυτίαι, καρηβαρίαι, ἱδρῶτες ψυχροὶ καὶ κολλώδεις, κενώσεις συχνότεραι τοῦ συνήθους, μὴ ἐξικνούμεναι ὅμως εἰς τὴν ἀληθῆ διάρροιαν τῆς χολέρας.

"'Ἅπαντα τὰ ὑποσθενικὰ ταῦτα συμπτώματα παρακολουθοῦνται ὑπὸ γενικῆς τινος ὑπερθερμίας, ἀνυψουμένης μέχρι δύο καὶ ἥμισυ βαθμῶν τῆς φυσικῆς θερμοκρασίας.

"Συχνότερα εἰσὶ τὰ φρίκια κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐντεταμένα, ἔκλυσις γενική, καρηβαρία, πυρετὸς καὶ διάθεσις πρὸς ἔμετον. Ἅπαντα τὰ συμπτώματα ταῦτα φαινομενικῶς τόσον βαρέα καταπαύουσιν εἰς τὸ διάστημα τῶν 24—30 ὡρῶν, μὴ ὄντες ἠναγκασμένοι νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὴν θεραπευτικήν.

"'Ἡ μικροκυτταρίνη παρουσιάζεται ὡσαύτως, ἀλλὰ κατὰ ἕνα βαθμὸν ὀλιγώτερον. Παρατηρεῖται δ' ἐπίσης ποικίλη μεγέθυνσις τῶν τε λυμφατικῶν κυττάρων καὶ τῶν δισκοειδῶν σωμάτων.

"'Ἐὰν 6—8 ἡμέρας μετὰ τὴν ἔνεσιν ἑνὸς ἡμίσεως κυβικοῦ ἑκατοστομέτρου ἐν ἑκάστῳ βραχίονι ἐνέσωμεν ἐκ νέου εἰς τὸ αὐτὸ ἄτομον τὴν αὐτὴν δόσιν καὶ τοῦ αὐτοῦ ἰώδους βαθμοῦ, τὰ γενικὰ συμπτώματα ἐκλείπουσι, τὰ δὲ τοπικὰ ἧττον ἐντεταμένα μόλις ἐκδηλοῦνται.

"'Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποτελεσμάτων τόσον ὀφθαλμοφανῶν ὅσων καὶ εὐκόλων εἰς ἀναπαραγωγήν, συμπεραίνομεν·

"α'.) Ὅτι ἡ χολέρα ἔν τε τῷ ἀνθρώπῳ ὡς καὶ ἐν τῷ ἰνδοχοίρῳ εἶναι βεβαία διὰ τῆς ὑποδερμικῆς ὁδοῦ.

β'.) Ὅτι ἡ προφύλαξις τῆς χολέρας ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν ἰωδῶν ἐνέσεων ἢ κατὰ δόσεις βαθμολογικάς.

"Εἶμαι εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀκαδημίας νὰ ἀναπαραγάγω ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της τὰ πειράματα ἅτινα περιέγραψα."

(Ἕπεται κατάλογος 38 προσώπων χολεριασθέντων, κατὰ τὴν ἔκφρασίν του, ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Ferran.)

Ἐγράφη λοιπὸν καθαρώτατα ὅτι ἡ προφύλαξις τῆς χολέρας ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν ἰωδῶν ἐνέσεων ἢ διὰ βαθμολογικῶν δόσεων.

Ποῦ εἶναι λοιπὸν τῇ ἀληθείᾳ τὸ περιβόητον μυστήριον; Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ ἰατρὸς Ferran ἐνοφθαλμίζει ἰὸν ἐξησθενημένον, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ γνωρίζωμεν τὸν ἰδιάζοντα τρόπον τοῦ ἐξασθενισμοῦ. Εἶναι λυπηρὸν τῷ ὄντι διότι τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπείας δὲν ἔστρεψαν τὴν προσοχήν των ἐπὶ τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ ἰατροῦ Ferran. Ἐὰν ἁπλῶς ἀνεγίνωσκον ταύτην πρὸ τοῦ διὰ τὴν Ἱσπανίαν ταξειδίου των, πιθανὸν ἦτο ν' ἀπεφεύγωμεν καὶ τὴν ἐπιδημίαν τῶν τόσων δριμέων κατηγοριῶν ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς ἀφιλοχρηματίας, ἧς τὸ σπέρμα ἔφερον ἡμῖν κατὰ τὴν ἐκ Βαλεντίας ἐπάνοδόν των.

Ἡ δαμαλὶς λοιπὸν τοῦ ἰατροῦ Ferran εἶναι προϊὸν ἁπλῆς καλλιεργείας τῶν μικροβίων τῆς χολέρας. Ἡ δαμαλὶς αὕτη ἀπορροφουμένη διὰ τοῦ στομάχου φονεύει, ἐγχεομένη ὅμως ὑπὸ τὸ δέρμα προφυλάττει. Ἐνταῦθα ἔγκειται τὸ μυστήριον ὁλόκληρον τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ τῆς χολέρας. Τὸ μικρόβιον τῆς χολέρας ἐκλέγει ὡς τόπον διαμονῆς τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα τοῦ ἀνθρώπου· ἐκεῖ ζῇ, αὐξάνεται, πολλαπλασιάζεται, καὶ παράγει τὸ δηλητήριον τὸ ἐπιφέρον τὸν θάνατον. Εἰς τὸν κυτταρώδη ὅμως ἱστόν, ὑπὸ τὸ δέρμα, ὡς καὶ εἰς τὸ αἷμα ἀδυνατεῖ νὰ ζήσῃ. Ὅ,τι ὁ ἐνοφθαλμιζόμενος ἀπορροφᾷ δὲν εἶναι τὸ μικρόβιον, ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν ἐν ᾧ ἐτρέφετο ἐν τῷ σκεύει τοῦ ἐργαστηρίου. Ἐν τῷ ὑγρῷ τούτῳ εὑρίσκονται αἱ ὑπὸ τοῦ μικροβίου ἐκκρινόμεναι ἰώδεις οὐσίαι, αἵτινες ὠνομάσθησαν πτωμαῖναι, οὖσαι ἡ ἀφορμὴ τῶν διαταραχῶν ἃς περιεγράψαμεν.

Τί δὲ προφυλάσσει τὸν χολερικὸν μὴ ἀποθνήσκοντα ἐκ δευτέρας χολερικῆς προσβολῆς; Ὑποθέτουσι μέχρι τῆς σήμερον (καὶ εἰς τοῦτο καταγίνονται γενικῶς δι' ὅλους τοὺς ἐνοφθαλμισμούς) ὅτι τὸ μικρόβιον εἰσερχόμενον ἔν τε τῷ αἵματι ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς ἱστοῖς λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ οὐσίαν τινα ἀπαραίτητον πρὸς βιωτήν του. Ἐπειδὴ δὲ ἡ οὐσία αὕτη ἑπομένως δὲν εὑρήσκεται ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὀργανισμῷ, καθίσταται ἀδύνατος ἡ βιωτὴ παντὸς ἑτέρου μικροβίου παρομοίου τοῦ πρώτου.

Ὁ ἰατρὸς ὅμως Ferran παραδέχεται τοὐναντίον, ὅτι δηλαδὴ τὸ μικρόβιον, βιοῦν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὀργανισμῷ, ἐγκαταλείπει οὐσίαν τινα ἰώδη φονεύουσαν πάντα τὰ παρόμοια μικρόβια μέχρι τῆς τελείας αὐτῆς ἐκλείψεως. Ὥστε ἐνεργοῦντες ἐνοφθαλμισμὸν κατὰ μιᾶς ἐπιδημικῆς νόσου ἐξαρκεῖ νὰ εἰσαγάγωμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὀργανισμῷ σμικράν τινα ποσότητα ἐκ τῆς ἰώδους οὐσίας τῆς ἐκ τῶν μικροβίων τῆς ἐπιδημίας ταύτης προερχομένης. Ἡ οὐσία αὕτη δυνατὸν νὰ κατασκευασθῇ κατὰ βούλησιν ἔν τινι ἐργαστηρίῳ, καὶ οὕτω ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ἁπλοποιεῖται μὴ παρουσιάζων πλέον οὐδένα κίνδυνον.

Ὡς βλέπομεν τὸ ζήτημα εὐρύνεται· δὲν πρόκειται μόνον περὶ τῆς χολέρας ἀλλὰ περὶ ὅλων τῶν ἐπιδημικῶν νοσημάτων. Αἱ ὑπὸ τοῦ Pasteur πρὸ ἑξαετίας δοθεῖσαι ἡμῖν ἐλπίδες, ἐπαληθεύουσι τὴν σήμερον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Δὲν εἴμεθα πλέον μακρὰν τοῦ νὰ δυνάμεθα νὰ καταστέλλωμεν τὰς δεινοτέρας μάστιγας τῆς ἀνθρωπότητος, τὰς ἐπιδημικὰς νόσους.

Ἤδη δ' αἱ πολυάριθμοι στατιστικαί, ὑπογεγραμμέναι ὑπὸ τῶν ἰατρῶν οἵτινες βιοῦσιν ἐπὶ τῶν αὐτῶν μερῶν ἔνθα ἠρύσθησαν ταύτας, εἰσὶν ὑπὲρ τῆς προφυλακτικότητος τῆς δαμαλίδος τῆς χολέρας, ὧν τὸ κῦρος δὲν θὰ διασείσωσιν αἱ ἐπίσημοι ἐκθέσεις τοῦ κόσμου.

Ἄλλως τε δὲ ἐὰν ὁ ἰατρὸς Ferran ἀποδείξῃ ὅτι αἱ πτωμαῖναι ἐξαρκοῦσι πρὸς κατασκευὴν τοῦ πρὸς ἐνοφθαλμισμὸν ἰοῦ, θὰ ἀναλάμψῃ καὶ θὰ ἁπλοποιηθῇ ἰδίως ἓν ζήτημα ὅπερ αὐτὸς ὁ Pasteur μέχρι τῆς χθὲς ἐθεώρει σκοτεινόν.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀρκοῦσι πρὸς παρόρμησιν μικρᾶς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ποιήσαντα μεγάλην ἀνακάλυψιν.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.) Δρ. Δ.

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΡΩΜΑΙΚΑ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΑ.

Πάντες ἠκούσαμεν καὶ ἀνεγνώσαμεν περὶ τῶν ἀφθόνων ὑδάτων, τὰ ὁποῖα διωχετεύοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν Ῥώμην. Ἐννέα ἦσαν τὰ μεγάλα ὑδραγωγεῖα, καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ὑπὸ τῶν ὑδραγωγείων τούτων διοχετευομένου ὕδατος, τὸ ὁποῖον διαρκῶς εἰσέρρεν εἰς τὴν πόλιν, ἀνελόγει πρὸς ποταμὸν ἓξ μέτρων πλάτους καὶ 1,10 μ. βάθους. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἦτο 1328 λιτρῶν καὶ ἠδύνατο, κατὰ τὰς σημερινὰς ἡμῶν ἀνάγκας, νὰ ἐπαρκέσῃ διὰ πληθυσμὸν 13 ὅλων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων. Τί ἐγένετο τὸ ποσὸν τοῦτο τοῦ ὕδατος εἶναι δυσεξήγητον, καθότι μὲ ὅλην τὴν μανίαν, ἣν εἶχον οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι διὰ τὰ λουτρά, ἦτο ἀδύνατον νὰ καταναλίσκωσι πλέον τῶν 1200 λιτρῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Ἴσως ἐχρησίμευε τὸ περισσεῦον ὕδωρ διὰ ἐποχὰς ἐκτάκτου ξηρασίας, ὅπως δι' αὐτοῦ πληρωθῶσι τὰ τῶν οἰκιῶν φρέατα.

Τὰ πρῶτα ὑδραγωγεῖα ἦσαν ὑπόγεια, καὶ τοῦτο διὰ λόγους στρατηγικούς, ἵνα ἐν καιρῷ πολέμου μὴ στερηθῇ ἡ πόλις τοῦ ἀναγκαίου ὕδατος. Τὰ μεταγενέστερα ὅμως ὑδραγωγεῖα, ὡς τὰ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Καλιγούλα κατασκευασθέντα, ἔκειντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους ἐπὶ θόλων. Ἡ κλίσις αὐτῶν ἦτο ἑκάστοτε ἀνάλογος πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ διερχομένου ὕδατος, καὶ ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ ὑπερβῇ λόφον ἢ διώρυξ εἴτε ἔκαμπτε τὸ ὕψωμα ἢ καὶ ὑψοῦτο διὰ μέσου θολωτῶν οἰκοδομῶν. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι οἱ ἀρχιτέκτονες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις δὲν ἐγίνωσκον καλῶς τοὺς ἁπλοῦς ὑδροστατικοὺς κανόνας καὶ ὅτι οὐδέποτε ἠδύναντο νὰ συλλάβωσι τὴν ἰδέαν νὰ ὁδηγήσωσι τὸ ὑδραγωγεῖον πρὸς τὰ κάτω τοῦ ἑνὸς ὑψώματος καὶ πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ἀπέναντι κειμένου. Τὴν γνώμην ὅμως ταύτην ἀνήρεσεν ἐσχάτως ὁ ἀρχιτέκτων Κόρφηλδ, ὅστις ἀπέδειξεν ὅτι εἰς πολλὰ μέρη τὰ ἀρχαῖα ῥωμαϊκὰ ὑδραγωγεῖα ἐν ὑπωρείαις στενῶν κοιλάδων κατέληγον εἰς μεγάλας ἀποθήκας, ἡνωμένας διὰ σωλήνων, παρακολουθούντων τὸν σχηματισμὸν τῆς ἐπιφανείας. Τοῦτο ἰδίως γίνεται καταφανὲς εἰς τὰ ἀρχαῖα ῥωμαϊκὰ ὑδραγωγεῖα τοῦ Λουγδούνου, τῆς σήμερον γαλλικῆς πόλεως Λυών. Τὸ ἀρχαῖον Λούγδουνον ἔκειτο ἐν μέρει ἐπὶ λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὑρίσκετο ἡ προσφιλὴς θερινὴ ἔπαυλις τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων. Πρὸς προμήθειαν ὕδατος διὰ τὴν πόλιν ἐξελέγη πηγὴ πλουσία ἐπὶ παρακειμένου λόφου· ἀπὸ δὲ τοῦ σημείου τούτου κατεσκευάσθησαν δύο ὑπόγεια ὑδραγωγεῖα, ἑνωθέντα κατωτέρω εἰς ἕν, ὅπερ διήρχετο τὴν πεδιάδα τῆς Ἐκύλλης πάλιν ὑπογείως καὶ εἰς εὐθεῖαν γραμμήν. Ἀλλ' ἡ πεδιὰς αὕτη διεσχίζετο διὰ βαθείας κοιλάδος, καλουμένης σήμερον La Grange Blanche, δι' ἧς ὤφειλε τὸ ὑδραγωγεῖον νὰ διέλθῃ. Τοῦτο δ' ἐξετελέσθη ὡς ἑξῆς· Τὸ ὑδραγωγεῖον κατέληγε πρὸς τὸ ἓν μέρος τῆς κοιλάδος εἰς δεξαμενήν, καὶ τὸ ὕδωρ διωχετεύθη διὰ μολυβδίνων σωλήνων πρὸς τὴν κοιλάδα διὰ τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ διὰ μέσου ὑδραγωγείου ἔχοντος μῆκος μὲν 1950 μέτρων, ὕψος 225 καὶ πλάτος 9 μέτρων. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους κατέληγε τὸ ὑδραγωγεῖον ἐπίσης εἰς δεξαμενήν. Ἐκ τῶν δύο τούτων δεξαμενῶν τὸ ὕδωρ μετέβαινεν εἰς τρίτην δεξαμενὴν ἐν τῇ πόλει εὑρισκομένην. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Αὐγούστου τὸ ὕδωρ τοῦτο εὑρέθη ἀνεπαρκὲς διὰ τὴν πόλιν καὶ διὰ τὸ παρὰ τὴν πόλιν στρατόπεδον. Κατεσκευάσθη ἑπομένως ἀπὸ μικροῦ τινος ῥύακος ἕτερον ὑδραγωγεῖον, καὶ τοῦτο ὑπόγειον, ἔχον μῆκος 8 μιλλίων, ὅπερ ὡδήγει τὸ ὕδωρ κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ στρατό-

πεδον κάμπτον τὸν λόφον. Τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦτο ἦτο θολωτὸν καὶ ἀρίστης κατασκευῆς.

Ἀλλ' ὅλα τὰ ὑδραγωγεῖα ταῦτα δὲν εἶχον τὸ ἀπαιτούμενον ὕψος, ὅπως διοχετεύωσι τὸ ὕδωρ μέχρι τῆς ἐπὶ τοῦ λόφου κειμένης, αὐτοκρατορικῆς ἐπαύλεως. Ἐπέστη ἑπομένως ἡ ἀνάγκη τρίτου ὑδραγωγείου, ἀρχομένου ἀπὸ πηγῆς κειμένης εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου. Τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦτο ἦτο τὸ ἐντελέστερον τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἀρχιτέκτονες εἶχον μεγάλην τεχνικὴν μόρφωσιν. Ἡ πηγὴ ἔκειτο εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ εὑρίσκοντο 12 κοιλάδες, ὧν ἡ μεγαλειτέρα εἶχε βάθος 90 καὶ πλάτος 1200 μέτρων. Ἐν ἀρχῇ τοῦ ὑδραγωγείου κατεσκευάσθη πρόχωμα λοξῶς διὰ τοῦ ποταμοῦ, ὥστε ἐσχηματίσθη εἶδος λίμνης, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ μετέβαινεν εἰς τὴν διώρυγα. Τὸ ὕδωρ ἔρρεον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπογείως, ἐξαιρέσει ὅπου ὑπῆρχον ποταμοὶ καὶ μικραὶ κοιλάδες, καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς θέσεως, τῆς σήμερον καλουμένης terre noire, ἔνθα εὑρίσκετο εὐρεῖα καὶ βαθεῖα κοιλάς, καὶ ἔνθα κατέληγεν εἰς μεγάλην δεξαμενήν, ἐξ ἧς ἐξήρχοντο 8 σωλῆνες, οἵτινες διασχίζοντες τὴν κοιλάδα ἀνήρχοντο τὸν ἀπέναντι λόφον καὶ κατέληγον εἰς ἑτέραν δεξαμενήν. Ἀπὸ τῆς δεξαμενῆς ταύτης διήρχετο τὸ ὕδωρ ἐν μέρει μὲν ὑπογείως ἐν μέρει δὲ ἐπὶ θολωτῶν γεφυρῶν. Ἡ δεκάτη τρίτη τῶν γεφυρῶν τούτων ἦτο οἰκοδόμημα ἀξιοσημείωτον μήκους 480 καὶ ὕψους 17 μέτρων. Τῆς γεφύρας ταύτης σώζονται σήμερον ἀψῖδες τινές, ὡς καὶ ἡ δεξαμενή· καὶ τὰ ἐρείπια ταῦτα μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἐντελοῦς ἐργασίας. Ἐπὶ τῆς κυρίας προσόψεως τῆς δεξαμενῆς φαίνονται ἔτι τέσσαρες ὀπαί, ἐξ ἧς ἐξήρχοντο οἱ τὸ ὕδωρ πρὸς τὴν κοιλάδα ὁδηγοῦντες σωλῆνες. Οὕτως ἀλληλοδιαδόχως διὰ σωλήνων καὶ γεφυρῶν ὑδραγωγείων ἐξετέλει τὸ ὕδωρ τὴν πορείαν του, καὶ κατέληγεν εἰς μεγίστην δεξαμενήν (μήκους 221 καὶ πλάτους 15½ μέτρων), ἐξ ἧς μολύβδινοι σωλῆνες ἔφερον τὸ ὕδωρ πρὸς τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον καὶ πρὸς τὰ παρακείμενα οἰκήματα. Πολλὰ τεμάχια τῶν σωλήνων τούτων εὑρέθησαν πλησίον τῆς θέσεως Fourvières ἔν τινι ἀμπελῶνι ἐν ἀρχῇ τοῦ 18 αἰῶνος καὶ περιεγράφησαν ὑπὸ τοῦ Κολώνιαν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Λουγδούνου. Οἱ σωλῆνες οὗτοι, ὧν εὑρέθησαν 30 τεμάχια περίπου 5—6 μέτρων μήκους, φέρουσι τὴν ἐπιγραφὴν TI. CL. CAIS. (Τιβέριος Κλαύδιος Καῖσαρ), καὶ φανεροῦσιν ὅτι τὸ κολοσσιαῖον τοῦτο ἔργον ἐξετελέσθη ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου. Τοιοῦτοι μολύβδινοι σωλῆνες εὑρέθησαν καὶ ἐν τῇ πόλει Bath τῆς Ἀγγλίας, οἵτινες κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνῆκον εἰς ἀρχαῖον ῥωμαϊκὸν λουτρόν.

Ἐκ τῶν λεγομένων ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι ἀρχιτέκτονες ἦσαν ἐμπειρότατοι περὶ τὴν ὑδραυλικὴν τέχνην. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα ἦσαν εἰς ἄκρον πολυδάπανα, ὅταν μάλιστα ἀναλογισθῶμεν ὅτι οὐδὲ σιδηρόδρομοι ὑπῆρχον κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οὔτε διώρυγες πρὸς οἰκονομικωτέραν μεταφορὰν τοῦ ὁλικοῦ καὶ ἰδίως τῶν βαρυτάτων μολυβδίνων σωλήνων.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

ὑπὸ Κλέωνος Ῥαγκαβῆ.

Ἡράκλειος πέφανεν ἀμητὴς μέγας,
ἄλλος τις ὄντως Ἡρακλῆς κατὰ σθένος.
ΕΦΡΑΙΜΙΟΣ, 1346.

Ἐν τῷ παρελθόντι τοῦ Ἑσπέρου φυλλαδίῳ ἐδημοσιεύομεν κρίσεις ἐμβριθοῦς Ἑλληνιστοῦ περὶ τῆς Θεοδώρας τοῦ Κου Ῥαγκαβῆ, καὶ ἰδοὺ κομίζομεν ἤδη ἀσπάσιον ἄγγελμα τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις, τὴν προσεχῆ ἐμφάνισιν πρὸς ἔργον τοῦ αὐτοῦ λογίου συγγραφέως, ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον. Τοῦ ὅλου πονήματος εὔγλωττον εἰκόνα περιέχει αὐτὸ τὸ ἐν ἀρχῇ προοίμιον, δι' ὃ καὶ ἀντὶ πάσης ἰδίας περιγραφῆς παρατίθεμεν μᾶλλον τὰς κυριωτέρας περικοπὰς αὐτοῦ.

"Ὁ Ἡράκλειος! Οἷος κόσμος εὐγενῶν ὀνείρων, ἐνδόξων τροπαίων, καὶ ἀνεκλαλήτων συμφορῶν ἀναθρώσκει, ἅμα προφερομένου τοῦ ὀνόματος τούτου, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἐγκύψαντος εἰς τὰς δέλτους τῆς προγονικῆς ἱστορίας. Τὸ Βυζαντινὸν Κράτος ἐσφάδαζεν ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν τυραννίαν τοῦ Φωκᾶ· ἀλλ' ἰδοὺ καταπλέει ἐκ Καρχηδόνος ὁ ναρὸς λυτρωτής, τὰς ἱερὰς εἰκόνας φέρων ἐπὶ τῶν ἱστῶν, καταθραύει τὸ τέρας, καὶ περιβάλλεται τῶν Αὐγούστων τὸ στέμμα. Ἡ ἐνθουσιῶσα ὑψήλιος ἀναπνέει καὶ ἀποδέχεται μετὰ πεποιθήσεως παρὰ τοῦ κλητοῦ αὐτῆς τὴν σωτηρίαν. Πλήν, φεῦ, συναντᾷ οὗτος τὴν Μαρτίναν, ἐρᾶται αὐτῆς παραφόρως, καὶ μετατρέπει εἰς σύζυγον τὴν ἰδίαν ἀνεψιάν. Μάτην συμβουλεύει ὁ Πατριάρχης, μάτην ἀπειλεῖ ὁ ἱππόδρομος, μάτην ἱκετεύει καὶ φρίττει τὸ εὐσεβὲς ὑπήκοον, ὁ νέος Ἡράκλῆς ἀποσυρθεὶς εἰς τὸ Ἀνάκτορον τῶν Βλαχερνῶν, λησμονεῖ ἐπὶ δέκα ὅλα ἔτη εἰς τοὺς πόδας τῆς ἐρασμίας Ἐμφάλης τοῦ λοιποῦ κόσμου τὴν ὕπαρξιν. Τὸ ἁμάρτημα ψυείρει βαθμηδὸν τὰς ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις· καθῆκον καὶ τιμὴ εἰσὶ κεναὶ πλέον λέξεις διὰ τὸν ὀνειροπολήσαντα τὴν ἀνάπλασιν τῆς Αὐτοκρατορίας. Ὁ ὄλεθρος συμπληροῦται τότε. Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἐγείρει τὸν πολυκέφαλον τράχηλον ἡ ὕβρα τῆς ἀναρχίας, καὶ δεκατίζουσι τοὺς λαοὺς παντοῖαι συμφοραί. Ἐκ τῶν ἔξωθεν ἐφορμῶσι Πέρσαι ἀφ' ἑνὸς καὶ Ἄβαρες ἀφ' ἑτέρου, κατάγουσιν εὐχερεῖς νίκας, καὶ ἀποσπῶσι τὰς ἀφνειοτέρας τοῦ Κράτους ἐπαρχίας."

"Πλὴν τί συμβαίνει; Ποῖον τὸ ἀληθάργυρον ἄλγος, ὅπερ καταπλήσσει τὸν χριστιανικὸν κόσμον; Ὁ φοβερὸς Βάρβαρος ἐδῄωσε τὴν Παλαιστίνην. Ἰδού, πορθεῖται ἡ ἐπίγειος Σιών, συλοῦνται τὰ πανάχραντα τεμένη, σφάζονται δέκα μυριάδες πιστῶν, καὶ τὸ ἱερὸν ξύλον, ἐφ' οὗ ἐμαρτύρησεν ὁ Θεός, ἀνασπαθὲν ἐκ τοῦ Γολγοθᾶ, κρύπτεται εἰς τῆς Περσίας τὰ βάθη. Αὐτὸς ὁ Πλάστης φαίνεται ἀποστρέφων ἐκ τοῦ ἁμαρτωλοῦ τούτου κόσμου τὸ πρόσωπον. Ἀλλ' ἡ κραυγὴ τῆς ὀδύνης, ἣν ἀναπέμπει ἡ ἀπολλυμένη ἀνθρωπότης, ἐξυπνᾷ τέλος τὸν κοιμώμενον ἥρωα. Σπεύδει οὗτος εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, δράττει τὴν ἀχειροποίητον τῆς Παρθένου εἰκόνα, καὶ ταύτην προτάσσων, ὁρμᾷ πρὸς τὴν Ἀσίαν ὁ πρῶτος καὶ περικλεέστερος τῶν Σταυροφόρων. Ἓξ ἔτη διαρκοῦσιν οἱ ἔνδοξοι ἀγῶνες, οὓς ὁ κατάπληκτος κόσμος παραβάλλει πρὸς τὴν ἑξαήμερον τοῦ Θεοῦ πλάσιν. Ἀνασκάπτεται ἡ γενέτειρα τοῦ Ζωροάστρου Θηβαρμαῖς, πορθεῖται ἡ Περσικὴ πρωτεύουσα Δασταγέρδ, ἀνατρέπεται τὸ γηραιὸν Κράτος τῶν Σασσανιδῶν, καὶ ὁ Ἡράκλειος, κλείσας τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα παρὰ τὸν Σάρον καὶ τὴν Νινευί, ἐπαναφέρει θριαμβικῶς τὸν Σταυρὸν εἰς Βυζάντιον, καὶ ἀνεγείρει αὐτὸν αὖθις ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ."

"Ἀλλ' οἴμοι, θανάσιμον ἦν τὸ ἁμάρτημα καὶ μάτην ἤλπισε τὴν ἄφεσιν ὁ ἐστεμμένος παίστης. Καθ' ἣν στιγμὴν ἀνευφημεῖ αὐτὸν ἡ ὑψήλιος, καὶ πέμπουσι Πρέσβεις οἱ Ἄνακτες τῆς ἀπωτάτης δύσεως καὶ ἀνατολῆς, τὸ Ἰσλάμ, ἐγείρεται καὶ ἀμφισβητεῖ πάντας αὐτοῦ τοὺς θριάμβους."

"Τοιαύτη, κατὰ τὴν ἡμετέραν τοὐλάχιστον ἀσθενῆ κατάληψιν, ἡ θεσπεσία αὕτη εἰκών, ἣν εὕρομεν ἐγκεχωσμένην ἐν ταῖς εὐρωτιώσαις δέλτοις τῶν Βυζαντινῶν χρονογράφων. Ἐν ᾧ δὲ κέκτηται αὕτη πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς ὑψίστης δραματικῆς ἐμπνεύσεως, τῆς δονούσης τὰς μυχαιτάτας ἴνας ὁλοκλήρου τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπότητος, ἐν ᾧ παρεισάγει ἐν τέλει αὐτὴν τὴν εἱμαρμένην, ἣν ἐπεκαλεῖτο ὁ Αἰσχύλος, ἠγνόησαν ἢ παρεγνώρισαν αὐτὴν οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι ποιηταί, οἵτινες περιέγραψαν τὰς τύχας τῆς Ῥοδογούνης, Ἡρμονίδος τῶν Πάρθων, ἢ τοῦ Ἀμλέτου, Πρίγκηπος τῶν Δανῶν."

"Ἀλλὰ τὸν περίδοξον ὑπέρμαχον τοῦ Σταυροῦ δεινῶς ἠδίκησε, πλὴν τῆς Μελπομένης, καὶ ἡ Κλειώ. Ἐν ᾧ δικαιοῦται εἰς θέσιν ἀναμφήριστον παρὰ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Καίσαρα, μόλις παροδικῶς ἀναφέρεται τὸ κλεινὸν αὐτοῦ ὄνομα, καὶ ἡ αἴγλη τοῦ ἑξαημέρου ἀμυδρῶς πλέον διακρίνεται διὰ τοῦ ζόφου τῶν μεταγενεστέρων συμφορῶν. Διὰ τί δὲ τοῦτο; Εὐχερὴς ἡ ἀπάντησις. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐμακάριζε τὸν Ἀχιλλέα, διότι ἔτυχεν ὑμνητοῦ τοῦ Ὁμήρου. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἄθλων αὐτοῦ τὴν μνήμην διετήρησε μέγας συγγραφεύς, ὁ Ἀρριανός, ἐν ᾧ τοῦ Καίσαρος τοὺς θριάμβους περιέγραψεν ὁ Κικέρων. Ὁ δὲ Ἡράκλειος μόνους ἔσχε τῆς φήμης αὐτοῦ κήρυκας τὸν μοναχὸν Θεοφάνην, τὸν διάκονον Πισίδην, καὶ τὸν Πατριάρχην Νικηφόρον. Εὔγλωττον τοῦτο μάθημα διὰ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς. Αἱ μυριόνεκροι μάχαι καταπλήσσουσι τοὺς συγχρόνους, ἀλλὰ τὴν ὑστεροφημίαν σπείρει μόνη ἡ γραφὴ τῆς μεγαλοφυΐας. Τοῦ Περιάνδρου, τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Καίσαρος τὰ ὀνόματα προφέρει ἔτι θαυμάζουσα ἡ ἀνθρωπότης, διότι ἀνέπτυξαν παρὰ τὸν θρόνον αὐτῶν τοὺς μεγάλους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νόας, ἀλλ' οὐδεὶς γνωρίζει τίς ἐσώρευσε τοὺς λόφους ἐκείνους τῶν κρανίων, οἵτινες καλύπτουσι τὰς αὐχμηρὰς τῆς Ἀσίας πεδιάδας."

"Πρὸς τὸν Ἡράκλειον δικαιότεροί πως ἐδείχθησαν μόνον οἱ μεταγενέστεροι, οἱ ἐμβριθέστερον ἀναδιφήσαντες τὰς Βυζαντινὰς δέλτους, καὶ ἰδίως ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀττίλα, Amedée Thierry, Histoire d'Attila T. II, C. 2) ὅστις λέγει "Μετὰ τὸν θηριώδη Φωκᾶν, τὸν διὰ δολοφονίας βασιλεύσαντα, παρίσταται ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ θρόνου ἡ εὐγενὴς καὶ μελαγχολικὴ τοῦ Ἡρακλείου μορφή. Συνδέεται μετὰ τοῦ ὀνόματος τούτου μυστηριῶδές τι καὶ ὀλέθριον, ὅπερ ταράσσει τὴν κρίσιν τοῦ ἱστορικοῦ, καὶ τηρεῖ αὐτὸν μετέωρον μεταξὺ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τοῦ οἴκτου. Ὁ Ἡράκλειος, καταστροφεὺς τῆς Περσικῆς Αὐτοκρατορίας. Χριστιανὸς Ἀλέξανδρος, ἐλευθερωτὴς τῶν τιμίων λειψάνων πρὸ τοῦ Γοδοφρείδου Βουλλιών, φαίνεται δικαιούμενος εἰς ὑπέροχον θέσιν μεταξὺ τῶν μεγίστων Καισάρων. Καὶ ὅμως ὁ αὐτὸς Ἡράκλειος, παλαίων πρὸς τὸν ἀρτιγέννητον Ἰσλαμισμόν, καὶ παραφερόμενος ὡς ὑπὸ ἀκατασχέτου κλύδωνος, ἀπολλὺς δ' ἐν τῷ ναυαγίῳ τούτῳ τὴν δόξαν αὐτοῦ ὡς Χριστιανοῦ καὶ Ῥωμαίου, τὸ ἤμισυ τῶν κτήσεων, τὴν μεγαλοφυΐαν, καὶ αὐτὸν τὸν νοῦν, δικαίως θεωρεῖται ὡς ὁ

Ο ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΥΩΝ.

πάντων δυστυχέστερος. Τὸ δεύτερον τοῦτο τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ μέρος ἓν μόνον παρέχει πλέον τῷ ἱστορικῷ θλιβερὸν θέαμα, τὸ τοῦ ἀνθρωπίνου ἡρωϊσμοῦ ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν χεῖρα τῆς εἱμαρμένης, ἀντιμαχομένου κατὰ δυνάμεων προφανῶς μὴ ἐπιγείων. Οἱ δ' ἐπίγονοι, ἐπιλήσμονες τῆς μαρανθείσης δόξης, διετήρησαν μᾶλλον τὴν μνήμην τῶν καταστροφῶν, ὥστε ὁ ἀνήρ, ὃν οἱ σύγχρονοι παρέβαλλον πρὸς μόνον πλέον τὸν Θεόν, ὁ ἐκλεκτὴς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταπεσὼν ἐκ τοῦ κολοφῶνος ἐκείνου τῆς δόξης εἰς τὰς τάξεις τῶν ἡλεθρίων Ἀνάκτων, συγκατελέγη τέλος μετὰ τοῦ θλακὸς Ὀνωρίου ἐν τοῖς χρονικοῖς τῶν διαμελισμῶν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους."

"Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι πρωτότυπον ὅλως τυγχάνει, οὐ μόνον διὰ τὴν ἡμετέραν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καθόλου φιλολογίαν, τὸ παρὸν ἔργον, διαθρύπτει δέ πως ἡμᾶς ἡ ἰδέα

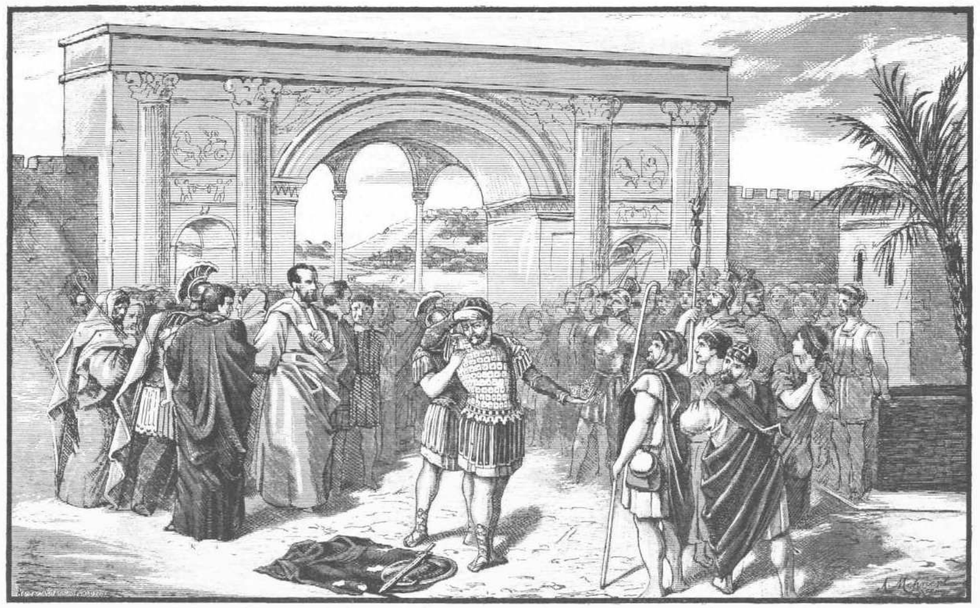

Ο ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ ΕΚΦΥΓΩΝ ΤΟΥΣ ΑΒΑΡΑΣ.

ὅτι τὸ πεπρωμένον διεφύλαξεν ἴσως εἰς Ἕλληνα τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ καὶ ἱστορικοῦ ἀδικήματος. Ἓν μόνον μειοῖ τὴν ἐκ τούτου θυμηδίαν, ἡ λύπη διὰ τὴν μὴ ἀνάθεσιν τοῦ ἐγχειρήματος εἰς ἄλλον ἀξιώτερον ἡμῶν. Ὑπῆρχαν δὲ ἀείποτε τοῦ Ἡρακλείου αἱ τύχαι, καὶ δι' αὐτοὺς ἔτι τοὺς προσεκτικώτερον εἰς αὐτὰς ἐγκύψαντας, ἀληθὲς αἴνιγμα. Πῶς ἔλεγον, παρίσταται ὁ αὐτὸς ἀνὴρ τοσοῦτον εὐτελὴς κατ' ἀρχάς, ἀμέσως ἔπειτα τοσοῦτον ἔνδοξος, καὶ πάλιν ἐν τέλει τοσοῦτον ταπεινός; Τὴν ἐκτίμησιν τῆς λύσεως, ἣν παρέσχομεν εἰς τὸ αἴνιγμα τοῦτο, καὶ ἧς ἄλλως τε τὸ βαθέως δραματικὸν ἠρύσθημεν ἐξ αὐτῆς τῆς ἱστορίας, ἀφίεμεν εἰς τοὺς ἐρασιτέχνας."

Τοιαύτη ἡ ἀληθῶς ἐθνικὴ σημασία τοῦ δράματος τούτου ἵνα δὲ παράσχωμεν καὶ ἰδέαν τινὰ τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ ἀξίας θέλομεν καταχωρίσει ἐν τῷ προσεχεῖ τεύχει, χάριν τῶν φίλων τοῦ Ἑσπέρου, μίαν τῶν ὡραιοτέρων αὐτοῦ σκηνῶν. Ἐκ τῶν ὡραίων εἰκόνων, αἵτινες ἐγράφησαν διὰ τὸ προκείμενον ἔργον ὑπὸ πρωτευόντων τῆς Γερμανίας καλλιτεχνῶν παραθέτομεν σήμερον δύο, ὧν ἡ μὲν παριστᾷ τὸν Ἡράκλειον ἐκστρατεύοντα, ἡ δὲ αὐτὸν ἐκφυγόντα τοὺς Ἄβαρας.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΟΙ ΚΙΝΕΖΟΙ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗι.

ΒΙΒΛΙΟΝ πολὺ περίεργον ἐξεδόθη τελευταῖον ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Τὸ βιβλίον τοῦτο φέρει τὸν τίτλον "Ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς" καὶ πραγματεύεται περὶ τῶν πρώτων Κινέζων, οἵτινες μετέβησαν ἐν ἔτει 500 μ. Χρ. (ὅηλ. χίλια ὅλα ἔτη πρὸ τοῦ Κολόμβου) εἰς τὴν Ἀμερικήν. Βασίζεται ἡ εἴδησις αὕτη ἐπὶ συγγράμματος τοῦ Γάλλου de Guignes, ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1761, καθ' ὃ μοναχός τις ἐκ τοῦ δόγματος τοῦ Βούδδα, Χουί-Σὰν καλούμενος, μετέβη κατὰ τὸν Ε'. αἰῶνα εἰς Μεξικόν. Ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος εὗρεν, ὡς λέγει, τὴν περίεργον ταύτην εἴδησιν ἐν συγγράμματι κινεζικῷ τῆς 7^{ης} ἑκατονταετηρίδος, ἐν ᾧ ἀναφέρεται ὅτι Κινέζοι μοναχοὶ ἀνεκάλυψαν κατὰ τὸν Ε'. αἰῶνα χώραν, ἣν ὠνόμασαν Φούσαγκ. Λαμβάνων τις ὑπ' ὄψιν τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν διεύθυνσιν, οὐδόλως ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ χώρα αὕτη εἶναι τὸ σήμερον Μεξικόν. Ὁ de Guignes, ἐμβριθέστατος καὶ ἀκριβέστατος διευρευνητής, δίδει ἡμῖν λεπτομερῆ ἀφήγησιν τῆς πορείας τῶν Κινέζων μοναχῶν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Ἀσίας, τὰς νήσους Ἀλιούτας καὶ τὴν χερσόνησον τῆς Ἀλάσκας μέχρι τῆς ἀφίξεώς των εἰς τὴν χώραν, ἣν ὠνόμασαν Φούσαγκ κατὰ τὸ ὄνομα τῶν δένδρων, ἅτινα εἶδον ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Τὸ νεώτατον δὲ βιβλίον, περὶ οὗ ἐν ἀρχῇ εἴπομεν, ἀφηγεῖται οὕτω τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· Ἐπὶ τῆς δυναστείας Τσῆ περὶ τὰ 500 μ. Χρ. ἀνεφάνη μοναχός, Χουί-Σὰν καλούμενος, ὅστις λέγει, ὅτι εἰς ἀπόστασιν 20 χιλ. κινεζικῶν μιλίων πρὸς ἀνατολὰς τῆς Τά-Χὰν (σημ. Καμτσάτκας) κεῖται χώρα ὀνομαζομένη Φούσαγκ, ἐν ᾗ φύονται μεγάλα δένδρα, ὧν οἱ καρποὶ χρησιμεύουσιν ὡς τροφὴ εἰς τοὺς κατοίκους. Οἱ καρποὶ οὗτοι ἔχουσι τὸ σχῆμα ἀχλάδων. Ἐκ τοῦ φλοιοῦ δὲ τοῦ δένδρου κατασκευάζεται ὕφασμα, δι' οὗ ἐτοιμάζουσιν οἱ κάτοικοι τὰς ἐνδυμασίας των. Αἱ οἰκίαι σύγκεινται ἐκ στερεῶν πασσάλων καὶ δοκῶν. Οἱ κάτοικοι γνωρίζουσι τὴν γραφὴν καὶ κατασκευάζουσι χάρτην ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν μεγάλων τούτων δένδρων· εἶναι δὲ εἰς ἄκρον εἰρηνικοί, οὐδὲ γνωρίζουσιν ὅπλα· ἔχουσιν ὅμως φυλακὰς διὰ ἐλαφροποίους καὶ βαρυποίους κακούργους. Ἐπιτρέπεται εἰς ἄνδρα καὶ γυναῖκα συγκρατουμένους νὰ ὑπανδρευθῶσιν, ἀλλὰ τὰ ἐκ τοιούτων γάμων γεννώμενα τέκνα πωλοῦνται ὡς ἀνδράποδα, τὰ μὲν ἄρρενα εἰς ἡλικίαν ἐννέα ἐτῶν, τὰ δὲ θήλεα δέκα. Ὁσάκις ἀνήρ, σημαίνων κἄπως, διαπράττει ἔγκλημα, συναθροίζεται ὁ λαὸς ἐν ἐρήμῳ τόπῳ, προσκαλεῖ τὸν ἐγκληματίαν, ῥίπτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του στάκτην καὶ τὸν ἀποπέμπει τῆς χώρας. Μόνον οἱ εἰς τὰς κατωτάτας τάξεις ἀνήκοντες κακοῦργοι τιμωροῦνται. Οἱ δόες ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἔχουσιν ὑπερμέτρως μεγάλα κέρατα, δυνάμενα νὰ φέρωσι βαρὺ φορτίον. Σίδηρος δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ὁ χαλκός, ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος εἶναι τόσον ἄφθονα καὶ ἄνευ ἀξίας, ὥστε οὐδὲ πρὸς ἀνταλλαγὴν ἐμπορευμάτων τὰ μεταχειρίζονται. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ ἱστορικὸν· ἐπιμελέστερα ἔρευναι κινεζικῶν συγγραμμάτων ἠδύναντο βεβαίως νὰ ἐπιχύσωσι περισσότερον φῶς. Εἰς βεβαίωσιν τῆς ὑποστάσεως τῶν πληροφοριῶν τούτων συντείνει καὶ ἡ ἐν Κουΐβίζᾳ τοῦ Μεξικοῦ ἀνακάλυψις συντριμμάτων πλοίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀποδεδειγμένως κινεζικῆς κατασκευῆς. Ἐκτὸς δὲ τούτου διατηρεῖται παρὰ τοῖς Οὐρώνοις παράδοσις, καθ' ἣν ἤλθόν ποτε πρὸς αὐτοὺς μεταξωτοὶ ἄνδρες ἀγένειοι καὶ μὲ μακροὺς κρωβύλους (Κινέζοι) χάριν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν. Περὶ τῆς πιθανότητος ἀλλ' τοσοῦτον ἐκτεταμένου ἀρκεῖ ἡ μαρτυρία ἑνὸς τῶν διαπρεπεστέρων ἀξιωματικῶν τοῦ ἀμερικανικοῦ ναυτικοῦ, τοῦ συνταγματάρχου Κέννωνος, ὅστις λέγει ὅτι ἐν κινεζικῷ πλοίῳ 40 τόννων ἐξετέλεσεν ἐν καιρῷ θέρους καὶ χειμῶνος πλέον τῶν 40 χιλ. θαλασσίων μιλίων. — Τῆς τοιαύτης ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τῶν Κινέζων βεβαίως ὁ Γενουήνσιος Κολόμβος οὐδὲ εἴδησιν εἶχεν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Τὰ Περσικὰ ὑπὸ Launcelot Dowdall. Ὁ λόγιος καὶ εἰς ἄκρον φιλέλλην καθηγητὴς Κύριος Dowdall συνέγραψεν ἱστορικὸν βιβλίον ἐν ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ, πραγματευόμενον περὶ τμήματος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου μέχρις οὗ οἱ Ἄραβες "πᾶσαν οἰκουμένην ὥσπερ πλημμυρίς τις καταλύσαντες, τελευτῶντες τὴν ἀρχὴν τοιαύτην τε καὶ τοσαύτην φαινομένην κατέλυσαν". Σήμερον ὅτε τὸ ζήτημα τῆς Μακεδονίας ἀνακινεῖται, μεγάλως ἐνδιαφέρει τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν ν' ἀναγνώσῃ τι περὶ τοῦ διασήμου Ἕλληνος ἥρωος, ὅστις ἐν τῇ ἀκρατήτῳ αὐτοῦ καταχτητικῇ μανίᾳ συνέλαβε τὸν σκοπὸν νὰ καταλύσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ μεγάλου τῆς Περσίας βασιλέως. Ὁ συγγραφεὺς θαυμασίως ἐκθέτει τὰ ἱστορικὰ συμβάντα τῶν χρόνων ἐκείνων ἐν γλώσσῃ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ, ἣν μετὰ πολλῆς τῆς εὐχερείας γράφει. Ὡς γνωμικὸν προτάσσει τοῦ κομψοῦ βιβλίου τὴν ἑξῆς ἀξιοσημείωτον περικοπήν· "Ἡ ἱστορία "ὁμοιάζει χώραν μεγαλοπρεπῆ, ποικίλην, εὔφορον πολλάκις, τὴν ὁποίαν ὅμως διερχόμεθα ἐν "νυκτί, ἢ ἐν τῷ μέσῳ πυκνοτάτης ὁμίχλης, ὥστε "ἢ οὐδόλως διακρίνομεν τὰς φυσικὰς αὐτῆς ἰδιό-"τητας, ἢ ἀσαφεῖς τινας καὶ τερατώδεις βλέ-"πομεν σκιάς. Ἐάν ποτε ἐπιλάμψῃ ἐπὶ τῆς "ἱστορικῆς ταύτης χώρας ἀνέφελος ὁ ἥλιος τῆς "ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας, καὶ ἐκλείψῃ πρὸ πάν-"των τὸ πρίσμα τῶν προλήψεων καὶ τῶν ἀντι-"παθειῶν, δι' οὗ ἡ ἱστορία ἐκείνη καθοράται "ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄχρι τοῦδε, ὁπόσον δι-"δακτικωτέρα καὶ χαριεστέρα δὲν θέλει αὕτη "ἀναφανῆ εἰς τὰ ὄμματα ἡμῶν."

Τερψιχόρη, ἤτοι Συλλογὴ χορικῶν ἀσμάτων ὑπὸ Ἀν. Ν. Μάλτου, καθηγητοῦ. Ἐν Ὀδησσῷ 1885. Μέρος Β'. — Ὁ εὐπαίδευτος καθηγητὴς κ. Ἀν. Μάλτος δημοσιεύει ἤδη τὸ δεύτερον τεῦχος τῆς Τερψιχόρης του, τῆς ἀξιολόγου Συλλογῆς ἀσμάτων, ἧς τὸ α'. τεῦχος τοσοῦτον ἐπεκροτήθη. Ἐν τῷ τεύχει τούτῳ περιέχονται 20 μὲν δίφωνα καὶ 37 τρίφωνα ἄσματα μετὰ 107 ᾠδικῶν ἀσκήσεων. Βιβλίον χρησιμώτατον τῇ σπουδαζούσῃ Νεολαίᾳ, ἧ καὶ ἀφιεροῦται τὸ τεῦχος. Δυστυχῶς παρ' ἡμῖν παραμελεῖται εἰσέτι, ὡς μὴ ὤφελεν, ἡ μουσική, ἡ τὸν ἄνθρωπον ἐξευγενίζουσα, καὶ ἤτις εἰς ὅλα τὰ πεπολιτισμένα κράτη ὡς ἐν τῶν κυριωτέρων μαθημάτων ἐν τοῖς σχολείοις διδάσκεται. Καιρὸς εἶναι πλέον καὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ καταταχθῶμεν ὡς πρὸς τοῦτο εἰς τὴν τάξιν τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, ἀφ' οὗ μάλιστα ἔχομεν γλῶσσαν τόσον εὔστροφον καὶ ἁρμονικήν, ὥστε ἀποτελεῖ οὕτως εἴπεῖν μουσικήν. Λίαν ἀξιέπαινος εἶναι ὁ κύριος Μάλτος δοὺς τὴν ὤθησιν ταύτην διὰ τῆς "Τερψιχόρης του", ἧς εὐχόμεθα καὶ ἄλλα τεύχη νὰ ἴδωμεν συντόμως δημοσιευόμενα.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Τάφοι τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ ἐν Γαλλίᾳ. Κατ' αὐτὰς ἀνεκαλύφθησαν ἐν Ἁγίᾳ Καικηλίᾳ τῆς Γαλλίας τάφοι τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς. Ἐν περιφερείᾳ 100 τετραγωνικῶν μέτρων εὑρέθησαν ἀνθρώπινα ὀστᾶ ἠμικεκαυμένα καὶ τέφρα. Ἕκαστος τάφος περιωρίζετο διὰ τεσσάρων ἢ πέντε λίθων ἀκατεργάστων μετρίου μεγέθους. Ἐν τῷ μέσῳ ἦτο τάφος κατεσκευασμένος διὰ λίθων ξηρῶν καὶ κεκαλυμμένος διὰ λιθίνων πλακῶν· αἱ πλάκες αὗται καταπεσοῦσαι εἶχον μὲν συντρίψει μέγα ἀγγεῖον ἐκ μέλανος χώματος, εἶχον ὅμως διατηρήσει μακρὸν χαλκοῦν ξίφος 78 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Τὸ ὡραῖον τοῦτο ὅπλον ἔχει ἑπτὰ ὀπάς, ἐν αἷς σώζονται ἀκόμη ἑπτὰ καρφία ἐξ ὀρειχάλκου ἀρίστης διατηρήσεως. Ἡ ἄκρα τῆς θήκης εὑρέθη ἐν τῇ θέσει της, εἶναι δὲ καὶ αὕτη ὀρειχάλκινος, ἔχουσα πλάτος 15 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Τὰ ὀστᾶ τοῦ ταφέντος στρατιώτου εἶχον φθαρῆ ἐκ τοῦ χρόνου ἐκτὸς τεμαχίων τινῶν τοῦ κρανίου. Εὑρέθη δὲ ἐν τῷ τάφῳ καὶ ψέλλιον ὀρειχάλκινον. Ἡ ἀρχαιολογικὴ αὕτη ἀνακάλυψις εἶναι τοσοῦτον μᾶλλον σπουδαιοτέρα, καθ' ὅσον ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ, τῆς παναρχαίας ταύτης ἐποχῆς, ὀλίγιστα διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἴχνη.

Νομφικὸν δῶρον. Πρό τινων ἡμερῶν ἐτελέσθησαν ἐν Βάδῃ οἱ γάμοι τοῦ διαδόχου τοῦ δουκάτου τῆς Βάδης, καὶ ἐγγονοῦ τοῦ γηραιοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Κατὰ τὴν περιστασιν ταύτην ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος καὶ ἡ αὐτοκράτειρα σύζυγός του παρήγγειλαν ἐν Βερολίνῳ πολυτελεστάτην συσκευὴν τραπέζης ἐκπορσελάνης διὰ 24 ἀνθρώπους, ὡρισμένην ὡς δῶρον νυμφικὸν τοῦ ἐγγονοῦ των. Ἡ συσκευὴ αὕτη εἶναι ἀληθὲς ἀριστούργημα τέχνης. Τὰ πινάκια καὶ πινακίδια, αἱ σουπιέραι κ. τ. λ. εἶναι ὅλα κατὰ τὸν ἀρχαῖον ῥυθμόν, καὶ ὁμοιάζουσι τὴν περίφημον συσκευὴν τοῦ μεγάλου Φριδερίκου, τὴν θαυμαζομένην μέχρι σήμερον ἐν τῇ χαριεστάτῃ ἐπαύλει τοῦ Sans-souci παρὰ τὸ Βερολῖνον. Ἕκαστον τεμάχιον τῆς πολυτελεστάτης συσκευῆς φέρει τὸ βασιλικὸν στέμμα καὶ τὸ μονόγραμμα τοῦ γαμβροῦ· τὸ κυριώτερον δὲ τῶν τεμαχίων εἶναι ἡ κολοσσιαία ὀπωροθήκη διὰ τὸ μέσον τῆς τραπέζης, κεκοσμημένη διὰ ποικιλοχρόων, καλλιτεχνικώτατα εἰργασμένων ἀνθέων καὶ διὰ λαμπροῦ ἀγγέλου, κρατοῦντος ἀσπίδα, ἐν ᾗ ἀπεικονίζεται τὸ στέμμα.

Σκοποβολὴ ἐπὶ ἀφιπταμένων περιστερῶν. Ἀνέγνωμεν ἐσχάτως ἐν ταῖς Ἀθηναϊκαῖς ἐφημερίσι ὅτι, κατὰ μίμησιν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, συνέστη καὶ παρ' ἡμῖν τοιαύτη σκοποβολὴ καὶ ὅτι ἐν Κηφισίᾳ ἐξετελέσθη τοιοῦτος ἀγών. Ἀποροῦμεν μεγάλως διὰ τοῦτο, ἐν ᾧ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ ἰδρύθησαν πρὸ μικροῦ ἑταιρίαι, σκοποῦσαι τὴν κατάργησιν τῶν τοιούτων ἀσκήσεων, ὡς ἀπανθρώπων. Ἡ Ὀλλανδικὴ κυβέρνησις ἐπισήμως πλέον ἀπηγόρευσε "τὸ βάρβαρον τοῦτο παιγνίδιον" καὶ τὸ παράδειγμα αὐτῆς θὰ μιμηθῶσι βεβαίως καὶ ἄλλα τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν. Εὔκολον θὰ ἦτο ν' ἀντικαθίστανται αἱ ἀθῶαι περιστεραὶ διὰ ὀελίνων σφαιρῶν, καθ' ὃν ἡ σκοποβολὴ εἶναι ἔτι δυσκολωτέρα καὶ τεχνικωτέρα. Ἐν τῷ τελευταίῳ παρὰ τοῖς Παρισίοις γενομένῳ διαγωνισμῷ ἀπεδείχθη ὅτι ὁ ἄριστος κατὰ τῶν περιστερῶν σκοπευτὴς εἶναι πολλάκις ἀδέξιος νὰ σκοπεύσῃ καὶ κτυπήσῃ σφαῖραν ὀελίνην πετῶσαν εἰς τὸν ἀέρα. Ἡ διεθνὴς Ἑταιρία τῶν Περιστεροφίλων ἐνεργεῖ δραστηρίως πρὸς διάσωσιν τῶν χρησιμωτάτων τούτων πτηνῶν, ἀφ' ὅτου μάλιστα ἀπεδείχθη στατιστικῶς ὅτι ἐν διαστήματι 15 ἡμερῶν κατεστράφησαν ἐν τοιαύτῃ ἀπανθρώπῳ παιδιᾷ περιστεραὶ ἀξίας 300 χιλ. φράγκων.

Πεζοδρομία. Πρό τινων ἡμερῶν τέσσαρες νέοι ἄνδρες ἐκ Μυλούζης ἐξετέλεσαν πεζοδρομίαν ἀληθῶς ἔκτακτον. Ἀναχωρήσαντες ἐκ Μυλούζης τὴν ἑσπέραν εἰς τὰς 6, ἔφθασαν εἰς Κολμάρην τὸ μεσονύκτιον· ἀναπαυθέντες ὀλίγον καὶ δειπνήσαντες ἀνεχώρησαν πάλιν τὴν 1½ μετὰ τὸ μεσονύκτιον καὶ ἔφθασαν εἰς Ἐβερσχάιμ εἰς τὰς 6.50 τῆς πρωΐας. Σταματήσαντες ἐπὶ μίαν ὥραν ἀπῆλθον πάλιν καὶ ἔφθασαν εἰς Βενφέλδην εἰς τὰς 10, ὅθεν ἀναχωρήσαντες ἔφθασαν εἰς Στρασβοῦργον, τὸ τέρμα τῆς πεζοδρομίας, εἰς τὰς 6½ μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Ἐξετέλεσαν ὅηλ. ἐν διαστήματι 24 ὡρῶν πορείαν 180 χιλιομέτρων. Ἀφαιρουμένων τῶν στιγμῶν τῆς ἀναπαύσεως ἐξετέλεσαν κατὰ μέσον ὅρον 5700 μέτρα καθ' ἑκάστην ὥραν.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ.

Διατήρησις τῶν ἐν τῇ γῇ ἐμπεπηγμένων ξύλων. Ἀνέκαθεν ἐθεωρεῖτο πρᾶγμα δύσκολον νὰ προλάβῃ τις τὴν σῆψιν τῶν ἐν τῇ γῇ ἐμπεπηγμένων ξύλων. Ἡ ἐφημερὶς τῶν Ἀγγλων γαιοκτημόνων δίδει πρακτικωτάτην περὶ τούτου συμβουλήν, οὐδεμίαν ἐπιφέρουσαν ἔκτακτον δαπάνην, καὶ ἐξασφαλίζουσαν κατὰ 50% τὴν διάρκειαν τῶν ξύλων. Ἡ μέθοδος συνίσταται ἁπλῶς εἰς τὸ νὰ ἐμπήγνυνται τὰ ξύλα ἐν τῇ γῇ ἀντιθέτως τοῦ μέρους, ἀφ' οὗ ἐρύησαν τὰ δένδρα, ὅηλ. μὲ τὴν ἄνω ἄκραν πρὸς τὰ κάτω. Αἱ γενόμεναι δοκιμαὶ ἀπέδειξαν τὸ πρακτικὸν τῆς μεθόδου ταύτης. Ἐνεπήχθησαν ἐν τῇ γῇ κορμοὶ δρυῶν ὄρθοι ὡς ἐρύησαν, καὶ μετὰ παρέλευσιν δώδεκα ἐτῶν οἱ κορμοὶ εἶχον σαπῆ· ταὐτοχρόνως ἐνεπήχθησαν ἐκ τῶν αὐτῶν δένδρων κορμοὶ κατὰ τὴν νέαν μέθοδον, ὅηλ. μὲ τὴν ἄνω ἄκραν πρὸς τὰ κάτω, καὶ μετὰ δώδεκα ἔτη οὐδὲ σημεῖον σήψεως ἐφαίνετο ἐν αὐτοῖς. Τοῦτο βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὅτι τὰ τριχώδη ἀγγεῖα τῶν ξύλων πρέπει νὰ τίθενται ἀντιθέτως πρὸς τὴν πρόσδον τῆς σήψεως, ἥτις ἐκτελεῖται πρὸς τὴν αὐτὴν μὲ τὰ ἀγγεῖα διεύθυνσιν.

Ἐξάλειψις τῆς ταγγιάσεως ἀπὸ τοῦ βουτύρου. Ὁ καθηγητὴς Γεραρδῖνος ἀφαιρεῖ τὴν ταγγίασιν τοῦ βουτύρου ἐκπλύνων αὐτὸ διὰ ὕδατος, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἐλαφρὰ διάλυσις ἀνθρακικῆς σόδας· ἅμα ἀλλείψῃ πᾶσα γεῦσις ταγγή, ἐκπλύνεται τὸ βούτυρον ἐπανειλημμένως διὰ καθαροῦ ὕδατος καὶ οὕτω διατηρεῖται.

Ἀνακαίνισις ἐφθαρμένων φωτογραφιῶν. Συχνότατα αἱ φωτογραφίαι μετὰ χρόνου παρέλευσιν κιτρινίζουσι. Πρὸς ἀφαίρεσιν τοῦ χρώματος τούτου ἀρκεῖ νὰ τὰς ἐμβάψῃ τις εἰς διάλυσιν χλωροῦχου ὑδραργύρου, ἐν ᾗ μένουσι μέχρις οὗ πᾶν ἴχνος κιτρίνου χρώματος ἀπαλειφθῇ.

ΩΡΑΙ ΣΧΟΛΗΣ.

Αἴνιγμα 371.

Τὸ πρῶτόν μου εὐχάριστα
τὴν ἀκοήν σου κρούει,
Διότ' ἠδέως ἕκαστος
ἐπαίνους του ἀκούει·
Τὸ ἄλλο μου σὲ ὁδηγεῖ
εἰς ὅλας σου τὰς σκέψεις·
Αὐτὸν πιστῶς ἀκολουθῶν
καλοὺς καρποὺς θὰ δρέψῃς·
Τὸ ὅλον μου σὲ ὠφελεῖ
ἂν προσφιλές σοι τύχῃ,
Ἢ φίλος εἰν' ἢ ἐχθρὸς,
ἢ καὶ αὐτὴ ἡ Τύχη.

Ν.

Αἴνιγμα 372.

Εἰς τῆς θαλάσσης ἐλαφρὸν
Φέρομαι τὴν ἀγκάλην,
Διὰ παντὸς δὲ μετ' αὐτῆς
Εὑρίσκομαι εἰς πάλην.
Ἐὰν ὅμως τὴν χεῖρά σου
Ἐπάνω μου τολμήσῃς
Νὰ θέσῃς, τότε ἔνδοξον
Βράχον θὰ ἀναστήσῃς.

Ν. Γ. Μουσούρης ἐν Βερδιάνσκ.

Πρόβλημα 373.

*
* * *
* * *
* * * * * * *
* * *
* * *
*

Ἀναπληρωθήτωσαν οἱ ἀστερίσκοι διὰ γραμμάτων οὕτως, ὥστε ν' ἀναγινώσκωνται ἑξ λέξεις, σημαίνουσαι· περιώνυμον στρατηγὸν καὶ συγγραφέα τῆς ἀρχαιότητος — αὐτοκράτειραν Βυζαντινήν — θεάν — νῆσον τοῦ Αἰγαίου — μέρος τοῦ σώματος — ἐπίρρημα.

Ὁ αὐτός.

Πρόβλημα 374.
(Ἱστορικόν.)

Τίς εἶναι ὁ Ἕλλην στρατηγός, ὅστις νικήσας μὲν πολλάκις κατὰ ξηρὰν ἡττήθη κατὰ θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ πάλιν θριαμβεύσας ἐν μάχῃ ἐκυρίευσε πόλιν ἔνδοξον καὶ κατήργησε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀρχαιοτάτους νόμους, καὶ ὅστις δὲν ἔσχε τὴν δόξαν νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς, ἀλλὰ νικηθεὶς ἐδηλητηριάσθη παρὰ τοῦ νικητοῦ, καὶ λαβὼν μετὰ θάνατον ἕνεκα τῶν μεγάλων ἀρετῶν του, στρατιωτικῶν τε καὶ πολιτικῶν, τίτλον ἔνδοξον κατέστη ὑπ' αὐτὸν γνωστὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ;

Πρόβλημα 375.

Τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα τῶν λέξεων, τῶν ἐχουσῶν ἀντίθετον σημασίαν τῶν κάτωθι λέξεων ἀποτελοῦσι γνωμικὸν ἀρχαῖον. Ποῖον τοῦτο; Λεπτός — καθαρός — πεδιάς — γίγας — πραΰς — ταπεινός — θάρρος — ἀπελπισία — βεβαίως — γενναῖος — εὐχάριστος — βάθος.

ΛΥΣΕΙΣ.

Αἰνίγματος 366. Αἰνίγματος 367.
Διά — χείρ — ἴσις. Ἡ ἐκρηκτικὴ σκυταλὶς (ἡ κοινῶς ροκέττα λεγομένη).

Προβλήματος 368.
Ἑρμιόνη — Παιήων — Ἴδμων — Μαρσύας — Ἔμπουσα — Νύσσα — Ἶσις — Διομήδης — Ἡσιόνη — Σόλων = ΕΠΙΜΕΝΙΔΗΣ.

Προβλήματος 369.
Θῆβαι — Ἀθῆναι — Ὠρωπός.

Προβλήματος 370.
(Ἱππείου ἅλματος.)

Πᾶν σοι ξένον ἔθνος μίαν
Ἐκ τῆς θείας σου χλαμύδος
Ἔλαβεν ἀθανασίαν·
Τῶν ῥακῶν σου ἡ πληθὺς

Ἀλουργὶς καλῆς ἐλπίδος,
Περιέθαλψε ῥιγῶντα
Τόσα ἔθνη γυμνὰ ὄντα.
Σὲ καλοῦν νὰ ἐγερθῇς.

Ἰωάν. Καμπούρογλους.
Ἐκ τοῦ ποιήματος Ἡ Ἀκρόπολις.

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ELSTER-STRASSE 41. LEIPZIG.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΩΝ ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗι ΑΥΣΤΡΟ-ΟΥΓΓΡΙΚΟΥ ΛΟΥΔ.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Τεργέστης·

ΓΡΑΜΜΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΙΝΔΙΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΑΣ (διὰ τῆς διώρυγος Σουέζ), εἰς Χόγκ-Κόγκ, διὰ Βρεντησίου, Πόρτο-Σαΐδ, Ἄδεν, Βομβάης, Κολόμβου, Πέναγγ καὶ Σιγγαπώρης τῇ α΄. ἑκάστου μηνὸς εἰς τὰς 4 μ. μ.

Εἰς Καλκούτταν διὰ Πόρτο-Σαΐδ, Σουέζ, Ἄδεν καὶ Κολόμβου τῇ 15 Ἰανουαρίου, 15 Φεβρουαρίου, 15 Μαρτίου, 15 Αὐγούστου, 15 Σεπτεμβρίου, 15 Ὀκτωβρίου, 15 Νοεμβρίου καὶ 15 Δεκεμβρίου εἰς τὰς 4 μ. μ.

Ἐπὶ τῆς γραμμῆς Τεργέστης-Βομβάης τὰ ἀτμόπλοια θέλουσι διανύει 10 μίλια τὴν ὥραν, μεταξὺ δὲ Βομβάης καὶ Χόγκ-Κόγκ 9 μίλια.

ΓΡΑΜΜΗ ΑΙΓΥΠΤΟΥ. Ἑκάστην Παρασκευὴν εἰς Ἀλεξάνδρειαν διὰ Κερκύρας (συγκοινωνία πρὸς τὸ Πόρτο-Σαΐδ καὶ τὴν Συρίαν).

ΓΡΑΜΜΗ ΑΝΑΤΟΛΗΣ. Ἑκάστην Τρίτην εἰς τὰς 4 μ. μ. εἰς Ἑλλάδα μέχρι Σμύρνης, ἐναλλὰξ διὰ Φιουμίου, Βρεντησίου, Πειραιῶς, καὶ διὰ Ἀγκῶνος κτλ.

Τὴν Τετάρτην (ἑκάστην δευτέραν Τετάρτην ἀπὸ 10 Ἰανουαρίου) τῇ 6 μ. μ. εἰς Φιούμιον, Κέρκυραν, Πάτρας, Κατάκωλον, Καλάμας, Πειραιᾶ, Θεσσαλονίκην, Θεσσαλίαν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ Σάββατον τῇ 2 μ. μ. εἰς Κωνσταντινούπολιν μὲ προσέγγισιν εἰς Κέρκυραν καὶ Πειραιᾶ· εἶτα δὲ ἐκ Πειραιῶς εἰς Σύρον, Κρήτην, Σμύρνην, Συρίαν, Θεσσαλίαν, καὶ διὰ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τοὺς λιμένας τοῦ Εὐξείνου Πόντου (τῆς μαύρης θαλάσσης) καὶ τοῦ Δουνάβεως.

ΕΙΣ ΤΥΝΙΔΑ κατὰ δεκαπενθημερίαν, τὴν Πέμπτην ἀπὸ τῆς 4 Ἰανουαρίου εἰς τὰς 4 μ. μ. διὰ Ἀγκῶνος, Βάρης, Βρεντησίου, Μεσσήνης, Κατάνης, Συρακουσῶν καὶ Μελίτης (Συγκοινωνία ἐν Ἀγκῶνι διὰ Φιούμιον καὶ ἐκ Φιουμίου).

Εἰς ΔΑΛΜΑΤΙΑΝ τὴν Τρίτην, Πέμπτην καὶ Σάββατον ἑκάστης ἑβδομάδος.

Πλειοτέρας πληροφορίας δίδει ἡ ἐν Τεργέστῃ Διεύθυνσις καὶ τὸ Γενικὸν Πρακτωρεῖον τοῦ αὐστρο-ουγγρικοῦ Λόυδ ἐν Βιέννῃ (Schwarzenberg-Platz ἀρ. 6).

[20

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΟ-ΑΡΑΒΙΚΟΝ

περιέχον τὰς κυριωτέρας καὶ χρησιμωτέρας λέξεις καὶ φράσεις ἡρμηνευμένας ἀραβιστὶ δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων καὶ παράρτημα διαιρούμενον εἰς τρία μέρη· Α΄. Περιγραφὴν τῶν ἐπισημοτέρων πόλεων καὶ μνημείων τῆς Αἰγύπτου· Β΄. Τὰς ἐθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς ἑορτὰς τῶν Αἰγυπτίων· Γ΄. Τὰ ἤθη, ἔθιμα, δοξασίας καὶ προλήψεις τῶν Ἀράβων κτλ.

Συνταχθὲν

ὑπὸ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Ι. ΠΕΝΤΑΚΗ.

Ἐκδοθὲν ἀναλώμασι

τοῦ Ἑλληνικοῦ βιβλιοπωλείου "Φοίνικος"

ΠΕΤΡΟΥ ΣΑΡΑΝΤΗ.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑι

1885.

ΜΙΛΤΩΝΟΣ

ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

ἔμμετρος μετάφρασις

Ἀλεξάνδρου Σ. Κάσδαγλη.

Ἐκδοσις πολυτελὴς μετὰ εἰκόνων

ὑπὸ

Gustave Doré.

Ἐν Λειψίᾳ

1884.

W. DRUGULIN.

Ἐκδίδεται κατὰ τεύχη· τιμὴ ἑκάστου τεύχους μάρκαι 2.

M. MINGHETTI.

Τὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ ἡ τούτων ἐπέμβασις εἰς τὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς διοικήσεως.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ εἰσαγωγὴ

Γ. Μικονίου

διδάκτορος τῆς Νομικῆς.

ΕΝ ΛΕΙΨΙΑι

W. DRUGULIN

1885.

Εὕρηται παρὰ τῷ τυπογραφείῳ W. DRUGULIN ἐν Λειψίᾳ, καὶ τιμᾶται φράγκων 5.

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΩΝ.

Ἡ ὅσον οὔπω ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἐκδοθησομένη ἐφημερὶς δὲν γεννᾶται ὅπως ἐπαυξήσῃ ἀνωφελῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένων φύλλων. Τὸ ΑΣΤΥ ἀνῆκον εἰς εἶδος δημοσιογραφίας μήπω μέχρι τοῦδε ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν καλλιεργηθὲν ἔχει τὴν ὑπερηφάνειαν νὰ πιστεύῃ ὅτι θὰ ἔχῃ *ὅλως ἰδίαν ὑπόστασιν* καὶ θ' ἀποτελῇ *μοναδικὴν ἐξαίρεσιν* εἰς τὴν ἑλληνικὴν δημοσιογραφίαν.

Ἐκ τῶν προτέρων κρίνει πρέπον νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν θ' ἀκολουθήσῃ τὸ σύστημα τῆς σφοδρᾶς πολιτικῆς ἢ προσωπικῆς σατύρας, *εἰς οὐδεμίαν δὲ κομματικὴν ἀπόχρωσιν ἀνῆκον* θὰ ἔχῃ πλήρη ἐλευθερίαν καὶ αὐτοβουλίαν φρονήματος, ἐκτιμήσεως καὶ ἐνεργείας.

Ἡ τερπνὴ αὐτοῦ καὶ ποικίλη ὕλη θὰ περιστρέφηται περὶ τὰ σύγχρονα πολιτικά, κοινωνικά, φιλολογικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ἐν γένει γεγονότα. Πρὸς τοῦτο *ἐξησφαλίσθη ἤδη ἡ τακτικὴ καὶ ἔκτακτος συνεργασία* τῶν μάλιστα δεδοκιμασμένων καλάμων, τῶν ἐπὶ χάριτι καὶ εὐφυΐᾳ διακριθέντων ἐν τῇ συγχρόνῳ ἐλαφρᾷ φιλολογίᾳ καὶ τῇ δημοσιογραφίᾳ. Τὴν διεύθυνσιν δὲ αὐτοῦ ἀνέλαβεν ὁ κ. Χαραλάμπης Ἄννινος.

Ἐκ τῶν κυριωτάτων προσόντων τοῦ ΑΣΤΕΟΣ θὰ εἶνε αἱ εἰκόνες καὶ αἱ γελοιογραφίαι, αἵτινες θὰ κατέχουσι ἀρκετὸν μέρος τοῦ φύλλου καὶ θὰ εἶνε σχετικαὶ πρὸς τὰ ἑκάστοτε συμβαίνοντα καὶ τὰ κατ' αὐτὰ δρῶντα ἄτομα. Οὕτω τὸ ΑΣΤΥ ἀναπληροῦν ἐν μέρει καὶ τὴν ἔλλειψιν εἰκονογραφημένης ἐφημερίδος ἔσται πολύτιμον ἀπόκτημα διὰ τοὺς ἐν ταῖς *ἐπαρχίαις* ἰδίως καὶ τῷ *ἐξωτερικῷ* συνδρομητάς.

Τὰς εἰκόνας καὶ τὰς γελοιογραφίας θὰ χαράσσῃ ἡ *μόνη ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσα* ἀπαράμιλλος γραφίς, ἧς ἡ ἀξία ἀνεγνωρίσθη πανταχοῦ διὰ τοῦ ΑΣΜΟΔΑΙΟΥ. Διὰ τὴν τελειοτέραν ἐκτύπωσιν τῶν εἰκόνων τὸ ΑΣΤΥ θὰ καταβάλῃ πᾶσαν θυσίαν ὅπως εἰσαγάγῃ τὰς νεωτέρας πρὸς τοῦτο μεθόδους, ἵνα καταστῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐφάμιλλον πρὸς τὰ ἐν Εὐρώπῃ ἐκδιδόμενα τοιούτου εἴδους φύλλα. Οὕτω *διὰ πρώτην φορὰν ἐν Ἑλλάδι* θὰ ἐκδοθῇ φύλλον περιέχον σὺν ταῖς ἄλλαις καὶ ἐντέχνους εἰκόνας ΧΡΩΜΟΛΙΘΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑΣ.

Τὸ ΑΣΤΥ θὰ ἐκδίδεται κατὰ Κυριακὴν συνηθέστατα εἰς *διπλοῦν* καὶ εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα τοῦ ΑΣΜΟΔΑΙΟΥ, ἐκτάκτως δὲ καὶ ὁσάκις ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ θὰ ἐκδίδεται καὶ δὶς τῆς ἑβδομάδος ἐκτυπούμενον μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς φιλοκαλίας.

Ἂν καὶ ἡ πραγματοποίησις πασῶν τῶν ἀνωτέρω ἐπαγγελιῶν ἀπαιτῇ ὑπερόγκους δαπάνας, οὐχ ἧττον ἡ ἐτησία συνδρομὴ τοῦ ΑΣΤΕΟΣ ὁρίζεται εἰς δραχμὰς **12** διὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις, εἰς **15** διὰ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ εἰς **20** διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητάς.

Πᾶσα περαιτέρω σύστασις εἶνε περιττή, διότι ἡ ἀρίστη τῶν συστάσεων καὶ τῶν ὑποσχέσεων θὰ εἶνε αὐτὰ τὰ πρῶτα φύλλα τοῦ ΑΣΤΕΟΣ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Αὐγούστου 1885.

Σ. τ. Δ. Περιττὴν θεωροῦμεν πᾶσαν ἰδιαιτέραν σύστασιν τῆς εὐτραπέλου ταύτης Ἐφημερίδος, διότι ὁ μὲν διευθύνων αὐτὴν κ. Χαραλάμπης Ἄννινος εἶναι ἤδη γνωστὸς ἐκ προηγουμένων φιλολογικῶν ἔργων, ὁ δὲ κ. Θεμιστοκλῆς Ἄννινος εἶναι ὁ μοναδικὸς ἐν Ἑλλάδι καλλιτέχνης διὰ τὰς γελοιογραφίας καὶ εἰκόνας. Εὐχόμεθα τῷ Ἄστει ἐκ καρδίας πᾶσαν δυνατὴν εὐόδωσιν καὶ πρόοδον.

Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης· Δρ. Ι. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΥΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑι. ELSTER-STR. 41.

Χαρτοπωλεῖον· Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίνῳ, Φραγκοφόρτῃ καὶ Λειψίᾳ. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λειψίᾳ.